

Tbülten 21

TEKFEN GRUP ŞİRKETLERİ BÜLTENİ, Ocak-Mart 2013

- ELVEDA EURO BANK TEKFEN
- ÇANAKKALE 1915
- KADİM DOST TÜPRAŞ
- MÜZİĞİ ANLAYARAK DİNLEME REHBERİ

Türkiye'nin bitki rehberi
artık Türkçe

İçindekiler

ÇANAKKALE 1915

Destanların yazıldığı bir savaş... Türk ordusunun, vatanını korumak için inanılmazı başardığı bir varlık mücadelesi... Mustafa Kemal'in "Anafartalar Kahramanı" olarak tarih sahnesindeki yerini aldığı bir diriliş öyküsü...

Turgut Özakman'ın kaleminden Çanakkale Savaşı'nın gerçek hikâyesini beyaz perdeye yansıtan Çanakkale 1915 filminin kamera arkasını, yapımcı Serkan Balbal anlattı.

Tekfen Grup Şirketleri Bülteni / Ocak-Mart 2013 / Sayı 21

Tekfen Holding A.Ş. adına sahibi
Ahmet İpekçi

Genel Yayın Yönetmeni (sorumlu)
Dorotya Maria Kiss Kalafat (Tekfen Holding)

Yayın Koordinatörü
Esra Tüzgüray Kılıç (Tekfen Holding)

Organizasyon
Nilüfer Özönder (Tekfen Holding)

Katkıda bulunanlar
Ufuk Sezginer (Tekfen İnşaat)
Sevinç Sevinç (Toros Tarım)
Metin Zağyapan (Tekfen Mühendislik)
Salih Kanoğlu (Nezhat Gökyiğit Botanik Bahçesi)
Ercan Akçay (THY)

Yönetim yeri

Tekfen Holding A.Ş.
Kültür Mahallesi, Tekfen Sitesi, Aydınlık Sokak,
A Blok, No. 7 Ulus
Beşiktaş - İstanbul
Tel: (212) 359 33 00

Yayına hazırlayan

Kurumsal Yayınlar Araştırma, Danışmanlık,
Tanıtım ve Organizasyon Hizmetleri Ltd. Şti.
Ortaklar Caddesi Sonu, Pehlivan Sokak, Nasuh
Bey Apt., No. 35/B, D. 2 Mecidiyeköy
Şişli - İstanbul
Tel: (212) 211 23 79

Basım

Ofset Yapımevi
Şair Sokak, No. 4 Çağlayan Mahallesi,
Kâğıthane - İstanbul
Tel: (212) 295 86 01

© Üç ayda bir yayımlanır. Tekfen Holding'in ücretsiz iletişim bültenidir.
Yazı ve görsellerin her türlü telif hakları Tekfen Holding'e aittir.

Haberler

- 4 KATAR EKONOMİSİNE TEKFEEN KATKISI
SUUDİ ARABİSTAN'DA YOLA DEVAM
- 5 İRAKLI MÜHENDİSLERİ TEKFEEN EĞİTİYOR
TOROS TARIM, ODTÜ KARIYER GÜNLERİ'NDE
- 6 ELVEDA EUROBANK TEKFEEN

Mercek

- 8 ÇANAKKALE 1915

Dosya

- 16 KADİM DOST TÜPRAŞ'LA YENİDEN

Sosyal Sorumluluk

- 30 TÜRKİYE'NİN BİTKİ REHBERİ ARTIK TÜRKÇE
- 36 MÜZİĞİ ANLAYARAK DİNLEME REHBERİ
- 37 MİNİK TEMA İLE ÇEVREYE DUYARLI NESİLLER
VAN'A DESTEK SÜRÜYOR

İnsan Kaynakları

- 38 TRAFİKTE GÜVENLİ SÜRÜŞ TEKNİKLERİ
- 39 YENİ KATILANLAR VE TERFİLER

Anılarda Kalanlar

- 40 MEHMET N. ERTEN'İN ANILARINDA TEKFEENBANK

BENİ UNUTMAYIN

Adı *Centaurea iconiensis*, namı diğer tülüşah. Konya'da, çok dar bir bölgede yaşıyor. Tümüyle Türkiye'ye özgü 1.600 bitki türünden biri. Nezhat Gökyiğit Botanik Bahçesi, bu gibi nadir bitkilerin varlığını sürdürmeye çalışıyor.

Ve bir an gelir ki...

Kiminin hayatında bir an gelir ki, kendisi olarak değil de, filancanın annesi ya da babası olarak anılmaya başlar. İşte o an, burada paylaştığım resmin sosyal medyanın duble yollarında dolaşıma çıktığı andır. Resmin sol tarafında yer alan genç adam, malumunuz dünyanın gelmiş geçmiş en iyi futbolcularından Lionel Andres Messi. Sağdaki ise, size ara ara bu sayfadan hikâyelerini aktardığım oğlum Almoş, nam-ı diğer Moşi. Ufaklık, geçtiğimiz aralık ayının başında, THY ve reklam filminde oynattığı Messi'nin Barcelona'da düzenlediği ortak basın toplantısına Türkiye'den götürülen minik futbolcular arasına Beşiktaş'ı temsilen katıldı ve formasına Messi'nin imzasını kaptı. Büyük heyecan ve merakla, "Nasıl geçti, ne dedi, ne konuştunuz?" diye sordüğümüzde, "Heyecandan hiçbir şey hatırlamıyorum!" demez mi? Resimler anında sosyal medyada yayılınca, BJK formasının içinde sıkı bir Fenerli olduğu da kısa sürede yayıldı. Böylece Moşi, 15 saniyeliğine de olsa "selebri" oldu ve ben de artık hepten "Moşi'nin annesi" sıfatıyla anılmaya başladım. Çok mutluyum!

Bu mutluluk ve gururun bir benzerini, projelerimizi yoktan var eden ekipler hissediyorlardır. Geçen kasım ayında, Bakû'daki projelerimizi göstermek üzere düzenlediğimiz basın gezisinde deniz platformu ile SOCAR Tower şantiyelerini gezdik. Vay vay vay!.. Yanlarında karınca gibi durunca, insan etkileniyor. Üstlerinde yüzlerce, zaman zaman da binin üzerinde işçimiz karınca gibi çalışıyor. Gazeteciler meslekleri boyunca çok şey görüp, kolay kolay etkilenmezler. Ama bu sefer şapka çıkardılar. Tabii lafın gelişi, yoksa baretlerimiz hep kafamızdaydı. Proje sahibine teslim edildikten sonra yaparı kimse bilmese de, biz biliriz ki o bizim eserimiz. Bu da bize yeter.

Bir şikâyetim var. Etkinlik yapıyoruz. Konser, film gösterimi, bursiyer buluşması... Yapmasak, "Niye yapmıyorsunuz?" diyorsunuz, yapınca da, "Geliyoruz" deyip gelmiyorsunuz. 1 Aralık konserinde 500 koltuk boştu. Üşenmedik saydık, koltuk koltuk, isim isim biliyoruz. Film gösterimi yaptık, 530 kişi yazılı olarak katılacağını beyan etti, 230 kişi idik. Bursiyer buluşması yaptık, okuttuğumuz gençlerle tanışmak, onlara yol göstermek, ağabeylik ablalık yapmak üzere 80'e yakın mühendis, işletmeci, hukukçu, yönetici davet ettik, 9'u geldi. Çok ayıp oldu.

Bir de temennim var. Etkinlikleri yapmaya devam edeceğiz, emek ve para sarf ederek. Dileriz ki gelir, izler, dinler, eğlenirsiniz. Gelemeyecek olursanız da canınız sağ olsun, yeter ki haber verin.

Bunca söylenmeden sonra, bir etkinlik haberi vereyim yeri gelmişken. *Çanakkale 1915* filmi turneye çıkıyor. Önümüzdeki haftalarda film hem şantiyelerde, hem de fabrika ve atölyelerimizin olduğu şehirlerde, tüm çalışanlarımıza ve ailelerine gösterilmek üzere yolda. Filmin yapımcısı ile söyleşimizi bu sayımızda okur da filmi öyle seyrederseniz, daha da güzel olur.

Yeni yılın her şeyden önce sağlık, barış ve mutluluk getirmesi temennisiyle, şimdilik hoşça kalın.

Dori Kiss Kalafat
dori@tekmfen.com.tr

KATAR'IN DIŐLİLERİ TEKFEN'LE DÖNÜYOR

Tekfen'in Katar'da inşa ettiği Düşük Yoğunluklu Polietilen Tesisi resmen hizmete girdi. Tesis, Katar'ın 2030 vizyonu içinde önemli bir yere sahip.

Katar ekonomisine Tekfen katkısı

■ Tekfen İnşaat'ın Katar Petrokimya Şirketi QAPCO için inşa ettiği Düşük Yoğunluklu Polietilen Tesisi (LDPE3) geçtiğimiz günlerde törenle açıldı. Katar'ın bu alandaki üçüncü tesisi olan ve yıllık 300 bin ton üretim kapasitesiyle ülkenin uluslararası petrokimya sektöründeki yerini daha da güçlendirmesi beklenen proje, Tekfen İnşaat tarafından haziran ayında tamamlanmış ve QAPCO'ya teslim edilmişti. Deneme üretiminde yıl sonu itibariyle yüzde 93 kapasiteye ulaşan tesisin, önümüzdeki bir-

kaç ay içinde tam kapasiteyle çalışmaya başlaması planlanıyor.

Temeli 2009 yılında Katar Şeyhi Tamim bin Hamad al Thani tarafından atılan ve açılışı yine Şeyh tarafından 20 Kasım 2012 günü yapılan tesis, Katar'ın 2030 için koyduğu ulusal hedeflerin önemli bir parçasını oluşturuyor. Katar Enerji ve Sanayi Bakanı Mohammad bin Saleh al Sada, Katar'ın zengin doğal kaynaklarını işleyecek sanayi kuruluşlarına büyük önem

verdiklerini ifade ederek, LDPE3 ve benzeri tesislerin devreye girmesiyle Katar'ın dünyanın en büyük petrokimya ihracatçılarından biri olacağını belirtti.

Tekfen, başkent Doha'nın 40 km güneyindeki Mesaieed endüstriyel kenti içinde yer alan bu önemli projeyi Alman Uhde GmbH ile birlikte mühendislik, malzeme tedarik ve inşaat bazlı olarak üstlenmiş ve 30 Haziran 2012 tarihinde başarıyla tamamlayarak teslim etmişti.

Suudi Arabistan'da yola devam...

■ Tekfen İnşaat, Suudi Arabistan'ın Jubail kentindeki Sadara Petrokimya Tesisi bünyesinde Propilen Oksit Fabrikası inşa edecek. Anahtar teslimi olarak imzalanan sözleşme, tüm betonarme inşaat işleri, yapısal çeliklerin ve işveren tarafından temin edilecek basınçlı kapların montajı, elektrik ve enstrümantasyon işleri ve ana kontrol binasının inşasını kapsıyor. Toplam bedeli 123 milyon ABD doları olan projenin 2015 başında tamamlanması planlanıyor.

Tekfen İnşaat, Suudi Arabistan'da son olarak 2010 yılında Ma'aden Gübre Fabrikası Fosforik Asit Tesisi'ni tamamlayarak işverene teslim etmişti. Projenin kazandığı başarı nedeniyle Suudi Arabistan Madencilik Şirketi "Maaden", Tekfen yönetimine şükranlarını bildirmek üzere Kâbe kapısı şeklinde özel bir plaket armağan etmişti. Tekfen, aynı müşteri için halen Fosforik Asit Fabrikası Ek Depolama Tankları'nı inşa ediyor.

Iraklı mühendisleri Tekfen eğitiyor

■ Tekfen Mühendislik ve Tekfen İnşaat'ın Irak'ın Basra Rumeyle Petrol Üretim Sahası'nda verdiği proje yönetim hizmetleri, Tekfen Mühendislik tarafından düzenlenen özel bir eğitim programıyla yeni bir boyut kazandı. Rumeyle Petrol Sahaları'nın rehabilitasyonunu üstlenen Rumaila Operations Organization (ROO) konsorsiyumu bünyesindeki Iraklı petrol şirketi SOC (South Oil Company) mühendislerine yönelik eğitim, 3 Ekim-26 Aralık tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirildi. SOC çalışanlarının mesleki gelişimini hedefleyen eğitimler toplam 12 mühendisin katılımıyla, her biri 3'er kişilik 4 grup halinde verildi. Eğitimler, içerik olarak şu ana başlıkları kapsıyordu:

- Proses Mühendisliği
- Otomasyon ve Enstrüman Mühendisliği
- Borulama Mühendisliği
- AutoCAD version 2013 – İzometri çizim ilkeleri

Tekfen mühendislerince bilgisayar uygulamalı olarak verilen eğitimleri alan SOC personeline, program sonunda katılım sertifikaları sunuldu. Ayrıca her eğitimden sonra anket formları dağıtılarak sonuçları değerlendirildi. Eğitim süresince kurulan dostluklar, SOC ve Tekfen arasındaki ilişkilerin daha da gelişmesine katkıda bulundu. Diğer yandan Tekfen, halen Ceyhan'daki kaynak okulunda ve Rumeyle'de kurduğu atölyede SOC çalışanlarına kaynakçılık eğitimi vermeyi sürdürüyor.

KURSIYERLERDEN SOC MÜHENDİSLİK TAKIM LİDERİ MAKİNE MÜHENDİSİ AMMAR GHAZİ LAİBİ'DEN MESAJ VAR

Mükemmel misafirperverliği ve bu kursu düzenlemedeki başarısından ötürü Tekfen'e teşekkür etmek isterim. Büyük bir memnuniyetle devam ettiğimiz kurs boyunca, hepsi çok başarılı olan eğitimlerden kısa süre içinde birçok yeni bilgi edindik. Özellikle mühendislik ve müteahhitlik konularında sahip oldukları deneyim nedeniyle, gelecekte kendimizi geliştirmek üzere yeni kurslara katılabilmeyi ümit ediyorum. Emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Toros Tarım, ODTÜ Kariyer Günleri'nde

■ Üniversitelerin düzenlediği Kariyer Günleri, hem kuruluşlara kendilerini genç nesillere tanıtmaya olanağı sağlıyor, hem de öğrencilerle firmaların insan kaynaklarıyla iletişim kurma fırsatı veriyor. Bu nedenle birçok üniversite Kariyer Günleri'ne büyük önem atfediyor.

Toros Tarım da işte bu potansiyelden yararlanmak için 7-8 Kasım 2012 tarihlerinde ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi'nde düzenlenen Kariyer Fuarı'na katıldı. ODTÜ Kariyer Planlama Merkezi'nin düzenlediği etkinlikte gençlere şirket tanıtımı yapılırken, staj ve iş olanakları hakkında da bilgi verildi. Toros Tarım, daha önce Tekfen Vakfı'ndan burs alan ODTÜ'lü öğrencilere staj için kapılarını açmıştı.

EUROBANK TEKFEN'İN BURGAN BANK'A SATIŞI RESMEN TAMAMLANDI

Elveda Eurobank Tekfen

Eurobank EFG ve Tekfen Grubu'nun Eurobank Tekfen'deki hisseleri, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun 6 Aralık'ta gerekli izni vermesiyle Burgan Bank'a devredildi. Böylece Tekfen bünyesinde 1989 yılında başlayan bankacılık faaliyetleri, 2012'nin son günlerine yaklaşırken resmen sona erdi.

■ Tekfen Grubu'nun bankacılık alanındaki geçmişi, Tekfen Yatırım ve Finansman Bankası A.Ş.'nin kurulduğu 1989 yılına kadar uzanıyor. O tarih itibariyle yatırımları esas olarak inşaat ve sanayi sektörlerinde yoğunlaşmış olan grubun bankacılığa adım atmasının nedeni, yurtdışı taahhüt işlerinde karşılaşılan zorluklardı. Tekfen'in uluslararası bir müteahhit olarak 1980'li yıllarda giderek hız kazanan dışa açılma süreci, aynı zamanda proje finansmanı ihtiyacını da beraberinde getirmişti. Çünkü teklif verilen işin finansmanını da sağlayabilen şirketler, uluslararası rekabette bir adım öne geçiyordu.

26 Ağustos 1988 Bakanlar Kurulu kararıyla kuruluş izni alınan Tekfenbank, Mayıs 1989 ortalarında Elmadağ'daki eski bir İtalyan konağında hizmete girdi. Esasen bankanın kuruluş başvurusu mevduat bankası

olarak yapılmıştı. Ancak Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, piyasada yeterli sayıda mevduat bankası bulunduğu gerekçesiyle, Türkiye'de eksikliği daha fazla hissedilen yatırım ve finansman bankası lisansı vermişti. Bu nedenle Tekfenbank, uzun yıllar tek bir şubeyle faaliyet gösterecekti.

İSTİKRARLI BÜYÜME

1990 yılında İspanya'nın üçüncü büyük bankası Banesto'nun yüzde 10 hisse satın almasıyla adından daha fazla söz ettiren Tekfenbank, kurulduğu günden itibaren bankacılık sektöründe temkinli, ama kararlı bir büyümenin temsilcisi oldu. Bu nedenle 1994 ekonomik krizini sorunsuz atlatan Tekfenbank, birçok bankanın kapanmak zorunda kaldığı 2001 krizini ise bir fırsat olarak değerlendirerek orta ölçekli bir ticari banka olan Bank Ekspres'i satın aldı. Böy-

lece yıllar önce arzu edilen bir hayal hayata geçmiş ve Tekfenbank için mevduat bankası olma yolu açılmıştı.

Bank Ekspres'i satın alarak önemli bir çıkış yakalayan Tekfenbank, 2002 başlarında şube sayısını 30'a yükseltmişti. Tekfenbank'ın Bank Ekspres'i satın almasından sonra yönetimin belirlediği strateji, ya halka açılarak büyümeyi sürdürmek ya da yabancı bir ortakla birleşmek yönündeydi. 2000'li yılların ortalarından itibaren yabancı finans çevrelerinin Türkiye'deki bankacılık sektörüne ilgisinin artması, bu seçeneklerden ikincisini daha olanaklı hale getiriyordu.

Nitekim, 2005 Mayıs'ında Yunanistan'ın ikinci büyük bankası olan Eurobank EFG ile başlayan görüşmeler çok hızlı bir şekilde olgunlaştı ve 8 Mayıs 2006 tarihinde iki

banka arasında bir ortaklık anlaşması imzalandı. İmzalanan anlaşma, Tekfenbank hisselerinin yüzde 70'inin Eurobank EFG'ye devredilmesini, ancak Tekfen Grubu'nun yüzde 29,26 hissesiyle stratejik ortaklığını devam ettirmesini öngörüyordu. Bankanın unvanı da yasal süreçlerin tamamlanması ve hisse devrini takiben 11 Ocak 2008 itibarıyla Eurobank Tekfen olarak değişti.

DEĞİŞEN ŞARTLAR

Eurobank Tekfen, 2006-2012 yılları arasında hızlı bir gelişme sergileyerek şube sayısını 60'a yükseltti. Eurobank Tekfen, artık Türkiye'nin önemli sanayi ve ticaret bölgelerinde, özellikle küçük ve orta işletmeler için ciddi bir iş ortağı haline gelmişti. Türkiye'nin canlı ve büyüyen ekonomisi de banka yönetiminin geleceğe güvenle bakmasını sağlıyordu.

Ne var ki Eurobank EFG, Yunanistan'da derinleşen ekonomik kriz nedeniyle 2011'de küçülme ve Eurobank Tekfen'deki hissele-

MEHMET N. ERTEN

Belki bankacılıkta Tekfen hiçbir zaman çok büyük olmadı, ama Tekfen isminin 50 yıllık geçmişi, piyasalardaki itibarı, riske bakış profili ve meselelere sahip çıkış tarzı bize muazzam bir avantaj olarak döndü. Biz bütün krizlerden hep daha kuvvetlenerek, daha büyüyerek çıktık.

rini satma kararı aldı. Eurobank EFG'nin 9 Nisan 2012'de hisselerini Kuveytli Burgan Bank'a satacağını açıklamasının ardından Tekfen Grubu da, kendi kontrolündeki yüzde 29,26 oranındaki hisseyi aynı bankaya devredeceğini duyurdu. Aynı tarihte, bankanın devir işlemleri için tarafların tabi olduğu tüm resmi kurumların onay ve izinlerinin alınması için işlemlere başlandı. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun 6 Aralık'ta gerekli izni vermesiyle, Eurobank Tekfen ve tüm iştirakleri (EFG Menkul Değerler ve EFG Leasing) 21 Aralık 2012 tarihi itibarıyla Burgan Bank'a resmen devredildi.

Satış işleminin tamamlanması nedeniyle Tekfen ve Eurobank EFG üst yönetimi, aynı günün akşamında Feriye Lokantası'nda düzenlenen veda yemeğinde bir araya geldi. Yemekte Eurobank EFG Yönetim Kurulu Başkan Vekili Nikolaos Karamouzis ile Tekfen Holding CEO'su Erhan Öner bir konuşma yaptılar. Eurobank EFG yöneticileri, büyük önem verdikleri Türkiye pazarından çıktıkları için hayli üzgündü. Tekfen tarafında ise, son derece sınırlı imkânlarla kurulmuş bir bankanın böylesine büyük bir değer yaratmış olmasının yarattığı mutluluk kadar, grubun 23 yıllık bankacılık geçmişine son noktayı koymanın verdiği hüznün hâkimdi.

BURUK VEDA

Eurobank Tekfen'de iyi bir sinerji yakalayan Eurobank EFG ve Tekfen Grubu'nun yöneticileri, bankanın satışı nedeniyle 6 Aralık'ta İstanbul'da son kez bir araya geldiler.

Bir savaşın destansı öyküsü

ÇANAKKALE 1915

18 Ekim 2012 günü vizyona giren ve bugüne kadar bir milyondan fazla kişinin izlediği Çanakkale 1915 filmi, Türk askerinin kahramanlık öyküleriyle tarihe geçmiş bir savaşın adeta belgeseli niteliğinde. Feyyaz Berker'in de destekçileri arasında yer aldığı film, çoğu kulaktan dolma hikâyelerle bildiğimiz Çanakkale Savaşı'nın gerçek öyküsünü ortaya koyuyor. Filmin yaklaşık iki yıllık bir sürece yayılan öyküsünü, filmin yapımcısı Serkan Balbal anlattı.

Çanakkale 1915 filminin yapımcısı olmaya nasıl karar verdiniz?

Aslında bu projenin evveliyatı 2005'e kadar dayanıyor. 2005 yılında Turgut (Özakman) Hoca'yla konuşurken kafamızda hep bir Çanakkale filmi yapmak vardı. Özellikle senaryosunu onun yazacağı, benim yöneteceğim bir Çanakkale filmi düşünüyorduk. 2006 sonu, 2007 başı gibi başladık çalışmalarına. O zaman yurtdışında da Mel Gibson, Russell Crowe gibi önemli isimlerle görüşüyorduk Avustralyalı olmalarından dolayı. O zaman kafamızda 57. Alay'ı çekmek vardı. İlk Anzak çıkarmasını film yapacaktık. Orada ilk çıkıp ölen Anzak komutanı olarak da böyle önemli bir ismi oynamak istiyorduk. Küçük ama önemli bir roldü yani. Mel Gibson'la görüş-tük, çok da sıcak baktı. Avustralyalılar biliyorsunuz Çanakkale'ye çok önem veriyor. Çünkü o güne kadar Melbourne'de oturan Sidney'de-kini tanımazken, ilk kez bu savaşla bir bütün

olmuşlar. Çanakkale sayesinde bir milli bilinçleri oluşmuş. Bu nedenle o yas gününü, aynı zamanda ülkelerinin kuruluş günü gibi algılıyorlar. Fakat 57. Alay'ı çekmemize daha sonra iki mani çıktı. Bir tanesi, tam da çekim döneminde Mel Gibson'ın kliniğe yatması, ikincisi de, Can Dündar'ın Mustafa filminin gösterime girmesi. Biz de o filme cevap olarak önce bir Atatürk filmi yapmaya karar verip, Çanakkale'yi bir sonraki projeye aldık.

Senaryo
Turgut Özakman

Yönetmen
Yeşim Sezg'in

Yapımcı
Fida Film, Örümcek Yapım

Müzik
Can Atilla

Görüntü Yönetmeni
Aras Demiray, Muharrem Dokur

Oyuncular:
Şevket Çoruh (Bigalı Mehmet Çavuş)
Barış Çakmak (Binbaşı Ali)
İlker Kızmaz (Miralay Mustafa Kemal)
Bülent Alkış (Binbaşı Mahmut Sabri)
Serkan Ercan (Yüzbaşı Mehmet Hilmi)
Ufuk Bayraktar (Seyit Onbaşı)
Emre Özcan (Asteğmen Muharrem)

Serkan Balbal kimdir?

Televizyon programı yapımcısı, sitcom sanatçısı ve film yapımcısı Serkan Balbal, kamuoyunda ilgiyle izlenen *Çocuklar Duymasın* adlı televizyon dizisiyle tanındı. 2005 yılından itibaren Kanal 1, TV 8, Kanal 7 ve TRT'de çeşitli programlar yapan Balbal, 2009 yılından bu yana sinema filmlerinde yapımcı olarak önemli çalışmalara imza attı. *Dersimiz Atatürk* (2010) ve *3 Harfiller: Marid* (2010) filmlerinin ardından Balbal, son olarak Turgut Özakman'ın *Diriliş* adlı kitabından sinemaya uyarlanan *Çanakkale 1915* filminin yapımcısı oldu.

Neden böyle bir tepkiye yol açtı Mustafa filmi?

Ben yakın tarih ve Atatürk üstüne ciddi araştırmalar yapan biriyim. Turgut Özakman'ı zaten söylememe bile gerek yok. Turgut Hoca, o film üzerine kitap yazdı, *Mustafa'daki Yanlışlar* diye. Can Dündar'ın hepimizde ciddi bir referansı vardır Atatürk'le ilgili. Ama anlam veremediğim şekilde farklı bir film *Mustafa*. Atatürk'ü çocuklara böyle bir filmle anlatmayalım istedik biraz da. Böylece biz de *Dersimiz: Atatürk*'le, isminin de "ders" olduğunu söyleye söyleye, çocuklara yönelik bir film yaptık. Gayet de iyi tepkiler aldık. Yine Feyyaz (Berker) Bey'in bize destek verdiği bir film oldu. 870 bine yakın izleyiciye ulaştı Türkiye'de. Yurtdışında da güzel bir izleyici kitlesi oldu. DVD'leri hâlâ okullarda, çocuklara Atatürk'ü anlatmak için kullanılıyor. Milli Eğitim Bakanlığı bize bu konuda destek verdi. Tam bir müfredat filmi oldu. Feyyaz Bey'de de, bizde de çocuklardan gelen mektuplar var. Filmden çıkan çocuklara "Ne öğrendiniz?" diye sorulduğunda o kadar güzel şeyler söylüyorlar ki... "Atatürk, ağaçları çok severmiş. Bir ağaç için koca bir köşkü kaydırmış. Çok kitap okurmuş. Dört bin tane kitabı varmış..." Biz aslında biraz bunları vurgula-

mak istedik. Çocukları etkileyecek, kafasında bir Atatürk modeli yaratmasını sağlayacak bir film olmasını istemiştik. Bunda da başarılı oldu film.

Şimdiki çocuklar bu tür algıya çok açık, değil mi?

Tamamen. Sinema çok önemli. Okumuyoruz çünkü. Rusya'da kişi başına yılda altı kitap okunuyor. Bizde altı kişiye yılda bir kitap düşüyor. Yazın gidin yazlık mekânlara, bizimkilerin elinde cep telefonu, yabancıların elinde kitap. Araştırmayı da sevmediğimiz için filmle, görsel bir etkinlikle insanlara bir şeyleri izletip öğretmemiz daha kolay. Bunun da en doğru mecrası sinema. Ne için giderse gitsin, küçücük bir şey bile yakalasa yeterli. O film gerçekten bizi maddi anlamda değil, ama manevi anlamda çok mutlu etti. Genelkurmay'dan devletin önemli noktalarına, sineması olmayan köylere kadar, birçok noktada izlenen ve geri dönüşleri olan bir film oldu. Bundan sonra dedik ki *Diriliş*'i yapalım. Kitap olarak da bilinen ve kabul görmüş bir eser. Turgut Hoca o dönemde bir akciğer ameliyatı geçirmişti. Epvey de ağır geçen bir hastalıktı. Ama sağ olsun hastanede bile bu senaryoyla ilgili çalışmasını hiç bırakmadı.

Daha önceki senaryo tamamen rafa mı kalktı?

57. Alay duruyor hâlâ. Son rötuşlarını da yaptık, bir kenarda duruyor. Belki onu da ileriki dönemde çekeriz. 57. Alay, Çanakkale'de Atatürk'ün kendi inisiyatifiyle, Anzakların ilk çıkarmasında Conkbayırı'na sürdüğü ve çok büyük kayıplar vermesine rağmen düşmanı durduran, savaşın seyrini değiştiren alay. Şu anda 57. Alay ismi yaşatılıyor, ama aslında öyle bir alay yok. Genelkurmay o alayı devam ettirmemiş, ama anısına ismini muhafaza etmiş.

Biraz da Çanakkale 1915'ten söz edelim isterseniz.

Balkan Savaşı'ndan çıkan, yıpranmış ve yenilmiş bir ordu. Çok ciddi sıkıntılar içinde bir halk. Bu yenilginin üstüne kendisini toparlayan, silkinip kendine gelen bir ordunun Çanakkale'deki imtihanını anlatıyor bu film aslında. Marttaki deniz savaşından önce, seferberliğin ilan edilmesiyle başlıyor film. Daha sonra askerin hazırlanması, 18 Mart Deniz Savaşı, kara çıkarması ve kara savaşıyla devam ediyor. Aslına bakarsanız tüm Çanakkale Savaşı'nı kesit kesit sunan bir film. Filmin en büyük özelliği, tamamen savaş alan-

larında çekilmiş olması. Sadece şehitlerimize saygı icabı siperleri birebir aynı yerlerinde kullanmadık. Ama çekimleri aynı coğrafyada, çok yakın bir noktada, yine aynı havayı solutan yerlerde yaptık. Çanakkale çok enteresan bir yer. İnsanı çok etkiliyor. Küçük bir alana kaç yüz bin insan sığmış.

Bu filmin senaryosunun ne kadarı gerçek?

Yüzde 80'i gerçektir. Aslında yüzde 100'ü gerçek, sadece bazı karakterleri devamlılığı sağlamak açısından biz yarattık. Ama filmi izlediğiniz zaman, "Hadi canım! Bu da gerçek mi?" diyeceğiniz birçok olay var. Ama hepsi gerçek. Komutanların konuşmalarına kadar. Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Genelkurmay Başkanlığı... tüm arşivleri kullandık. Hepsini kullanıp doğru bir yerde birleştirdik. Biz gerçeği ne kadar sinema filmi yapabilirsek, o kadar yapmaya çalıştık. Çok ticari bir film değil bu.

Filmde kullanılan silahları, kostümleri nasıl temin ettiniz?

Bizim şöyle bir durumumuz oluştu: Genelkurmay ilk defa bir film için silah verdi. Neredeyse üç kamyon malzeme aldık Genelkurmay'dan. Biz Çanakkale'de çekim yaparken, oradaki jandarmadan daha çok cephanemiz vardı.

Müzeden mi çıktı bu silahlar?

Filmin 16 aylık bir ön çalışması oldu. Çanakkale'deki Deniz Müzesi dahil, bu filmle ilgili olan malzemelerin bulunduğu her yerde o dönemin malzemelerinin, silahlarının özel bir ekip tarafından kalıpları çıkartıldı. Bunların hepsi yeniden yapıldı. Mitralyözler, martinler, mavzerler, süngüler... hepsini yaptırıldı. Ön planda olan ve başrollerin kullandığı silahların hepsi orijinaldi. Müzeden o gün çekim için aldığımız, akşam iade ettiğimiz silahlardı. Bölükte kullandıklarımız, orijinallerden döküm olarak yaptıklarımızdı. Daha

geride kullandıklarımız da, 1940'lı yıllara ait silahlardı. Bu arada üç bine yakın kostüm yaptırıldı. Bu konuda Genelkurmay'ın üç danışmanı ile beraber çalıştık. Türkiye'de yapılmış en doğru kostümlü filmlerden biridir bu. Genelkurmay da bunu tasdiklemiştir. Çok küçük ayrıntılara bile dikkat ettik. Genelkurmay ATASE (Askeri Tarih ve Stratejik Etüt) Daire Başkanlığı önümüzdeki sene tüm Osmanlı ve Türk askerlerinin kostümleriyle ilgili yeni bir kitap yayımlayacak. Çizimler, renklendirilmiş fotoğraflar, rütbeler. Biz de bu projenin başındaki albayla beraber çalıştık. Çanakkale Savaşı'nda şöyle bir enteresantlık var, filme de yansıttığımız. Osmanlı'nın son döneminde, yani savaşın ilk başladığı sırada komutanların sırma apoletleri var. Savaş devam ederken bunlar bir anda üniformayla aynı renge dönüşüyor. Çünkü ilk başta çok fazla kayıp veriyoruz, özellikle subaylardan. Anlıyorlar ki sorun sırma apoletlerde, çünkü uzaktan bile parlıyor.

Bizim tarihimiz hep büyük devletlere başkaldırdığımız zaferlerle dolu. Bu başkaldırıları biz beyazperdeye aktarmak istediğimiz zaman, bu devletlerle bağlantılı şirketlerin hiçbirinden destek göremiyoruz. Görmememiz de çok normal. Çünkü bir İngiliz, kendi yenilgisini göstermek istemiyor. O yüzden bir *Fetih* veya *Çanakkale 1915*, uluslararası finansmanla yapılamıyor. Biz filmlerimizi yaparken yabancı sermayeden para almamaya dikkat ettik. Bundan sonra yapacağımız işlerde de bu şekilde olacak. Keşke böyle projelere destek veren Türk firmalar, Feyyaz Bey gibiler artsa da daha çok film yapabilesek.

Rakamlarla “Çanakkale 1915”

Çanakkale 1915, birçok bakımdan ilklere imza atan bir film. İşte farklı yönleriyle *Çanakkale 1915*:

Özel izinle çekim yapılan mekânlar

- Mecidiye Tabyası: Seyit Onbaşı'nın asansörü hasar gördüğü için top mermilerini sırtlayarak taşıdığı ve savaşın kazanılmasında büyük önem taşıyan tabya.
- Mecidiye Tabyası'nda ziyarete kapalı özel bölümler.
- Nusrat Mayın Gemisi
- Çimenlik Kalesi ve Çimenlik Kalesi Sığınağı: Çanakkale Boğazi'nin en dar noktasında yer alan ve büyük bir stratejik öneme sahip olan tarihi kale.
- Nara Kalesi'ndeki hastane ve sığınaklar.
- Bigalı Köyü: Savaş zamanında Mustafa Kemal'in karargâh olarak kullandığı evin bulunduğu köy.
- Çanakkale Anıtı

Kostümler

- Toplamda 2 binin üzerinde Türk, Anzak ve İngiliz kostümü dikildi.
- Tüm askeri kostümlere uygun ayakkabı ve çizmeler özel olarak hazırlandı.
- Askeri kostümler ve döneme uygun rütbelere Genelkurmay'dan ve danışmanlardan bilgi alınarak hazırlandı.
- Dönemin özelliklerine uygun kütüklük, kemer ve aksesuarlar özel olarak üretildi.
- Toplamda 3 bin civarında döneme uygun köylü ve sivil kostümü hazırlandı.

Çekim notları

- Film çekimleri için mekânlarda bulunan tarihi dokular da kullanılarak 3 bin metrekare alana dekor inşa edildi.
- 5 Mart 1915'de Gelibolu Yarımadası'nı bombardıman eden İngiliz savaş zırhlısı Queen Elizabeth'in iç kabinleri orijinaline uygun şekilde inşa edildi. Queen Elizabeth ve diğer gemiler orijinallerine sadık kalarak bire bir modellendi.
- Birçok tarihi mekân, hastane, sığınak ve karargâh odaları orijinaline uygun olarak yeniden inşa edildi.
- Anzak cephesi için orijinaline sadık kalınarak ağaç döşeli 200 metre, Türk cephesi için de 2.750 metre uzunluğunda siper ve mevzi kazıldı. Bunun için kırk kişi iki ay çalıştı.
- Bigalı Askerlik Şubesi ve iki adet çeşme restore edildi; 3 köy meydanı dönemin görünüşüne uygun hale getirildi.
- Nusrat Mayın Gemisi'ndeki mayınların bire bir kopyası yapıldı.
- Beş adet İngiliz Vickers makineli tüfek, beş adet Türk mitralyöz orijinalinden kalıp alınarak, kullanılır şekilde yapıldı.
- Üç adet sahra topu ve döneme ait değişik modellerdeki toplar yapılarak kullanıldı.
- Genelkurmay Başkanlığı'ndan alınan destek dahilinde, döneme ait süngü, kılıç, dürbün, arazi malzemeleri, orijinal tüfekler, silâhlar, mitralyözler, hastane malzemeleri ve döneme ait birçok doküman ve belge kullanıldı.
- Mustafa Kemal ve subayların atları ile savaş meydanındaki atlar özel olarak çekimlere hazırlandı.
- Tüm oyunculara danışmanlar gözetiminde askeri eğitim verildi.

BİR SAVAŞ KAHRAMANI: SEYİT ONBAŞI

Çanakkale 1915, tarihe geçmiş birçok figürün gerçek hikâyelerini anlatıyor. Mecidiye Tabyası'nda vinci arzalanan topun 275 kilogram ağırlığındaki mermilerini sırtında taşıyan Seyit Onbaşı da onlardan biri. Filmde bu sahnelerin tam olarak gerçeği yansıtmasına büyük önem verilmiş.

Onun üzerine savaş sırasında apar topar değiştiriyorlar. Biz bunu bile filme yansıttık.

Eminim bu konuda eleştiri almışsınızdır, "Filme bak, başta başka, sonra başka üniforma," diye.

Aynen. Eleştiriler yazılıyor, ama özellikle Çanakkale'yle ilgili çok yanlış algılarımız var kafamızda. Bize diyorlar ki "Kostümler yepyeni. Nasıl olur! Biz gördük hepsi yırtık pırtıktı." Oysa Çanakkale Savaşı'nın başında bizim yırtık pırtık üniformamız yok. Evet, Balkan Savaşı'ndan çıkmışız, ama arada bir dönem var. Ordunun moralini yüksek tutmak için Enver Paşa özellikle askerlerin kıyafetine çok önem vermiş. Hatta Çanakkale Savaşı'nda askerlerin kullandığı şapkanın ismi "Enveriye"dir. Enver Paşa kendi tasarlamıştır. Fes zor oluyor diye bir şapka tasarlıyor, külah gibi. Dolayısıyla üniformalar da yepyeni, pırıl pırıl. Ama savaş uzun. Sonuna doğru artık yamalanmaya başlıyor. Akıllardaki o yırtık üniformalar daha çok Kurtuluş Savaşı'ndan. Bazen her şey birbirine karıştırılıyor. Biz yakın dönemde çok hakim değiliz. Ben, "Çanakkale filmi yapacağım" dediğimde, "Gösterin şu Yunanlıları nasıl yendiğimizi!" diyenler oldu. "Neden çocuk yok? 15 yaşında çocuklar savaşmadı mı?" diyenler oldu, "Cepheye mermi taşıyan kadınları neden göstermediniz?" diyenler oldu. Halbuki bunların hepsi Kurtuluş Savaşı'nda yaşanan sahneler. Yani yanlış algıları da biraz kıran bir film yapmak istedik.

Filmi yaparken en çok zorlandığınız şey ne oldu?

Deniz savaşlarını yapmak çok zor bir şeydi. Amerika ve Meksika'dan yaklaşık 50, Türkiye'den de 30 kişi sadece özel efektler üzerine çalıştı. Amerika'daki ekip, Türkiye'deki Fetih filminde de çalışan, Hollywood yapımlarında ciddi ödülleri olan bir ekip. Özellikle denizle ilgili efektlerde çok başarılılar. Çekimler için tüm gemiler bire bir modellendi. Tüm deniz savaşı, nizami akışlar, gelişler, gidişler birebir modellenerek, doğru bir anlatımla yapıldı. Biliyorsunuz Nusrat Mayın Gemisi aslına uygun şekilde yeniden inşa edildi. Hatta Genelkurmay, biraz da fil-

me yetişmesi için hız verdi yapımına. Daha önce Çanakkale Deniz Müzesi'nde karada maketi dururdu. Sonra denizde de yapıldı. Karadaki yerine de biz teşekkür olarak bir Atatürk heykeli yaptırıp hediye ettik. Onlar da sağ olsunlar altına bizim ismimizi yazdılar, şu anda da sergiliyorlar.

Ekibe nasıl karar verildi?

Yönetmenin Yeşim Sezgin olmasına ben karar verdim. Bir kadın yönetmenle çalışmak istedi Turgut Özakman. Dedi ki "Savaş zaten vahşet bir şey. Biz bunu bir erkeğe çektirirsek bu vahşet ögesi iyice öne çıkacak. Bari bir kadın eli değsin de, birazcık başka bir taraftan baksım." Bana da mantıklı geldi açıkçası. Yeşim benim daha önce beraber çalıştığım bir yönetmendi. Bir özelliği de, iki dedesinden birinin Çanakkale gazisi, birinin de Çanakkale şehidi olması. Üstüne beraber çok kafa patlattık, çalıştık. Ben de çekimlerin başladığı günden bittiği güne kadar hep setteydim. Görsel anlamda

Feyyaz Berker ile Çanakkale 1915 filmi üzerine

Çanakkale 1915 filmine, Dersimiz Atatürk filminde olduğu gibi, daha başlangıç aşamasından itibaren destek verdiniz. Bu desteğinizin nedeni nedir?

Ben Atatürk'le ilgili her projeye elimden geldiğince destek vermeye çalışıyorum. Mesela, her yıl Atatürk takvimi yaptırıyoruz. Bu yıl 5'inci yılı ve çok fazla talep var. İleride bu konuda daha iyi şeyler yapmayı istiyorum. Hem Atatürk hem de İnönü, bu iki lider Türkiye'nin Milli Mücadelesinde ön planda olan isimler ve inanılmaz bir fedâkarlıkla bunu yapmışlar. Hayatlarını ortaya koymuşlar. Mesela Sakarya Savaşı... O da önemli bir konu. Bundan sonra inşallah Serkan Balbal bu konuyu da ele alır. Çünkü geçmişe dair her konuyu gençlere anlatmak gerekiyor. Gençler geçmişini bilmiyor. Oysa geçmişi iyi bilmek gerekiyor ki geleceğimizi ona göre değerlendirelim. İnşallah Türkiye'nin geçmiş mücadelesini bütün yeni nesil öğrenir. Yanlış öğrenmek çok tehlikeli bir şey; temelsiz binaya benzer ve yıkılması kolay olur. Onun için Türk gençliği geçmişini iyi öğrenmeli.

Film nasıl bir etki bıraktı sizde?

Harp sahneleri çok çarpıcıydı. Ben 2 ay Gelibolu'da askerlik yaptım ve oradaki şartları çok iyi bilirim. Üniformamı 2 ay çıkarmadan yatıp kalktım. Çok zor koşullar altındaydık, banyo yapabileceğimiz bir yer bile yoktu. Askerlerin hayatı çok zor. Hem hayatlarını ortaya koyuyorlar, hem de o zor şartlarda ciddi bir psikolojik baskı yaşıyorlar. Ama ülkenin tehdit ve işgal altında olduğu I. Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'nda kimsenin gözü bir şey görmüyordu. Ölümü göze almışlardı ve bunu göze aldıktan sonra artık yapamayacakları bir şey yoktu. Yapımcıları tebrik ediyorum ve bundan sonraki filmlerinin bir öncekinden de iyi olmasını temenni ediyorum.

onun bilgileri, tarihsel ve içerik anlamında da benim yardımlarımla beraber yönettik filmi aslında.

Oyuncular arasında çok öne çıkan bir isim olmaması bilinçli bir tercih mi?

Oyunculara yönetmen karar verdi. Biz biraz da oyuncuların gerçek, tarihi kişileri yansıtabilecek isimler olmasını istedik. Film bittikten sonra jenerikle beraber gerçek Çanakkale fotoğrafları akıyor. Bizim arşivlerden bulduğumuz ve sahnelerle ilgili feyiz aldığımız resimler. Onları izlerken filmdeki kareleri hatırlıyor tekrar insanlar. Mesela, geçenlerde devlet büyüklerimizden biri dedi ki "Ben o Mecidiye Tabyası'nı, Seyit Onbaşı'yı çektiğiniz sahneyi izlerken, 'Bu kadar az mı adam olur burada!' diye düşündüm." Bir tabyada komutan askerlerini topluyor, baktığımızda 40-45 kişi. Onlara bir konuşma yapıyor. Filmin en sonunda, aynı tabyada, aynı yerde çekilmiş bir fotoğraf var. "Fotoğrafi gördüm. Gerçekten de o kadar adam! Onu görünce tamam dedim," dedi. Birçok şeyin cevabını bu fotoğraflar veriyor.

Çekimler ne kadar sürdü?

Mayısın ikinci haftası başladı, temmuz sonu bitti. 8 haftada biteceğini düşünüyorduk, fakat iki hafta kadar uzadı. Türkiye'de normal bir sinema filmi 4 haftada çekiliyor. Biz bu filme 8 hafta ayırdık. 16 aylık da bir ön hazırlığı var. Post prodüksiyon ekime kadar gece, gündüz iki ekibin çalışmasıyla yapıldı. Çünkü bizde gündüzken Meksika'da gece. Onların çalışma saatinde bizim ekibimizin de işbaşında olabilmesi için iki ekip kurduk. Her şey birbirine bağlı. Sesler Bulgaristan'da yapıldı, miksaj burada yapıldı, özel efektler Meksika ve Amerika'da yapıldı, müzik Ankara'da yapıldı. Hepsinin birleşmesi ciddi bir süreç.

Bütçesi ne kadardı?

Yaklaşık 11 milyon TL'lik bütçesiyle standartların üzerinde bir film oldu. Bazı firmalar ürün desteği vererek katkı sağladı. Film çıktıktan sonra Türk Telekom, TTNET ve Tivibu filmin ana sponsoru oldu. Feyyaz Bey ilk filmde de, ikinci filmde de, en baştan itibaren destek verdi. Tabii Genelkurmay'ın verdiği destek çok

önemliydi. Mesela, tarihsel bir mekânda çekim yapmamıza Genelkurmay izin vermese, o mekânı yapmak bir maliyettir. Bunun gibi on tane mekân oluşturmak çok büyük maliyettir.

Türkiye için nasıl bir bütçe bu?

Türkiye için büyük bir bütçe. Bugüne kadar açıklanan en yüksek bütçe, 17 milyon TL ile *Fetih* filminde. Onun dışında bu rakamlarla yapılan fazla film yok Türkiye'de. Bir aşk filmi yapıyorsanız 1-2 milyona, bir macera filmi yapıyorsanız 4-5 milyona, komedi filmi yapıyorsanız 1 milyona bitirebilirsiniz.

Film ne kadar izlendi?

Şu anda yurtiçinde 900 bini geçti; tahminimiz 1 milyon 100 bin gibi kapatacak. Yurtdışında da 200 bini geçti. Yurtdışı için çok büyük bir rakam bu. Beş dilde altyazıyla girdi yurtdışında. Hâlâ da vizyonu devam ediyor. Avustralya'da gösterime sokmadık, ama oranın en önemli televizyon kanallarından biri istiyor. Kültür Bakanlığı'nın ön ayak olmasıyla oradaki film festivaline gönderdik.

Filme yönelik ne gibi eleştiriler aldınız?

Tarihsel bir hatamız yok filmde, özellikle genel akış noktasında. Sadece bir altyazıda yanlışlık yapmışız. Konuyu çok iyi bilenlerden onu eleştirenler oldu. Bayram namazı 12 Ağustos'tu, biz 2 Ağustos yazmışız. Daha sonraki baskılarda ve DVD'lerde bunu düzelttik. Biz yazın çektik filmi, kışa girmedik. Ama Çanakkale Savaşı'nın kışın da devam ettiğini söyleyenler oldu. Doğru. Onun dışında çok derin bir eleştiri yok.

Peki, beğeniler?

Beğeniler güzel. Yurtdışında birçok yerde seyrettim filmi, büyükelçilerle beraber. Türkiye'de Genelkurmay Başkanımız ve 1.200 kuvvet komutanımızla izledik. Film bitince ayakta alkışlandı, ki o benim için çok önemli bir kıstastır. Kara Harp Okulu, Hava Harp Okulu ve askeri liselerde filmi izlettiler. Çok güzel tepkiler aldı. Türkiye'de birçok ilde galalar yapıldı. Nerede izlediysek çok güzel tepkiler aldık. Avustralya'daki film festivalinde kapanış filmi olarak gösterildi. Yine bütün salon

ayakta alkışladı. 14-15 Mart'ta Amerika'da, Türk Haftası'nda yine kapanış filmi olarak gösterilecek. On ayrı ülkede gösterildi film Avrupa'da. Çok ciddi bir gişe elde etti. Özellikle yurtdışı gişeleri çok iyi. Almanya'da anormal ilgi gördü.

Bu filmin sizin üzerinizdeki etkisi ne oldu?

Ben Atatürk, Çanakkale ve yakın cumhuriyet dönemini çok araştıran ve çok seven bir insanım. Atatürk ve yakın dönemle ilgili ciddi bir koleksiyonum da var, hem kitap, hem doküman, hem de eşya anlamında. Örneğin *Nutuk*'un ilk basılan 30 nüshasından biri, 11 Kasım'da çıkan gazetelerin orijinaleri gibi az bulunur birçok eşyam var. Çok büyük bir hayranlığım var Atatürk'e karşı. Bu filmi çekmek benim için çok özeldi. Ben 34 yaşındayım. Atatürk de Çanakkale'de tarih sahnesine çıktığında 34 yaşındaydı. Dünyanın en son süngü savaşıdır Çanakkale Savaşı. O sahneleri çekerken gerçeğini biliyorsun ve çekerken de cidden etkileniyorsun. Ben zaten Çanakkale'yi her sene ziyaret eden bir insa-

nım ve oradayken hep etkileniyorum. Filmi çekerken de hem mimarı olduğunuz için ruhani bir mutluluk yaşıyorsunuz, hem de belki oradaki şehitlere teşekkür ettiğinizi hissediyorsunuz.

Bundan sonra sırada yeni film projeleri var mı?

İki proje var. Bu sene 60. yılı olduğu için Dumlupınar Denizaltısı'nı film yapacağız. Bunun için ciddi bir çalışma içindeyiz. Onun dışında 1918, İstanbul'un işgal dönemiyle alakalı bir film yapacağız. Ben, kişisel olarak bu tarz filmlerin devamını getirmek istiyorum. Mesela, daha sonra *Çılgın Türkler*'i de yapmak istiyorum, yine Turgut Özakman'ın kalemiyle. Atatürk'le ilgili, cumhuriyet döneminin ilk yıllarıyla ilgili, Kıbrıs Harekâtı ile ilgili, belki Kore Savaşı'yla ilgili filmler yapmak istiyorum. Çünkü, "Allah Allah! Kore'ye mi gidip savaştığımız?" diyecek, bunu araştırarak insanlar, gençler vardır Türkiye'de. Biz yapalım, ön ayak olalım, onlar araştırsın istiyorum. Çünkü bunlar bizim tarihimiz.

Kadim dost Tüpraş'la yeniden...

Bu sayı için eski bir dostu, Tüpraş'ı, ziyaret ettik. Aslında ziyaretten ziyade bir Holding çıkarması yaptık demek daha doğru olabilir. Bu tabiri kullanmamın sebebine gelince, fotoğrafçımız Bünyad Dinç'e ek olarak bana Tekfen Holding Yatırımcı İlişkileri Koordinatörü Çağlar Gülveren, Stratejik Planlama ve Raporlama Koordinatörü Ahmet Burak Emel ve Hukuk Danışmanı Nahit Akarkarasu'nun da eşlik etmesiydi. Kısacası çok keyifli bir ekiple yılın ilk yazısı için yollara düştük, bu atmosfer yazımıza da yansıdı, umarım siz de bizim kadar keyif alırsınız.

ESRA TÜZGİRAY KILIÇ

■ Çoğunuzun bildiği ve başlıktan da anlayacağınız üzere, Tüpraş'la ilişkimiz çok eskilere, 1960'lara dayanıyor. O yıllarda petrokimya-yı öncelikli iş alanlarından biri olarak kabul eden Tekfen, İstanbul Petrol Rafinerisi A.Ş. (İPRAŞ), Petkim ve Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'ndan (TPAO) aldığı işlerde yüksek performans göstererek sektörde kendine önemli bir yer edinmişti. Tekfen İnşaat ve Tüpraş'ın 50 yıl öncesine dayanan birliktelikleri, yepyeni işbirlikleriyle şu anda da devam ediyor. Yeni işbirliklerinden bahsetmişken, bizim dosyamız tam da bu noktada başlıyor.

Soğuk bir kış sabahı minibüse doluşup İzmit'e doğru yola çıktık. Tüpraş'ı uzaktan gördüğümüzde gözüme ilk çarpan küresel tanklar oldu; mühendisler alınmasın ama ben onları Kapadokya'daki hava balonlarına benzetiyorum. Bu balonların yanından geçip B Kapısı'na geldiğimizde, ziyaretimizin tüm aşamalarında bize yardımcı olan Mali ve İdari İşler Müdürü Ümit Hira, yüksek enerjisi ve güler yüzüyle bizleri bekliyordu. Burada ufak bir parantez açmak isterim: Ümit Bey'in görevi itibarıyla masa başı çalışan biri olması beklense de, yıllarını yurtdışındaki şantiyelerde geçirmiş biri olarak, o kendisini daha çok "saha insanı" şeklinde tanımlıyor. İşin mutfağında olmaktan ve her gün şantiye havasını solumaktan son derece mutlu, işini şevkle yapan biri.

İlk görüşmemizi Ümit Bey'le yapıp biraz soluklandıktan sonra, hemen kıyafetlerimizi giyip, kendimizi Residue Upgrade Project'in (RUP) sahasında bulduk. Bu ismi görüp sakın gözünüz korkmasın, zira benim ilk başta korkmuştu. Gerek saha çalışanları gerekse masa başı çalışanlarından aldığım bilgilere göre, en basit şekliyle burada yaptığımız işi size şöyle aktarabilirim: Tüpraş A rafinerisinde petrol işleniyor ve işlenen petrolden arta kalan reçine, bizim şu anda yapmakta olduğumuz RUP projesine geliyor. Orada tekrar işlendikten sonra mazot, LPG, halk arasında gaz yağı olarak bilinen, herhangi bir ateş temasında yanmamasından ötürü "uçak yakıtı" olarak da kullanılan kerosen ile nafta elde ediliyor. Anlayacağınız, ekonomik olduğu kadar çevreci bir projeden de bahsediyoruz burada.

Dolaşırken, hummalı bir çalışmanın olduğu sahaya tepeden göz atma imkânımız da oldu. Buradan gördüğüm manzara; buz gibi soğuğa rağmen, uyum içinde durmak bilmeden çalışan bir ekipti. Bu ekibin enerjisini, bizler olduğumuz yerden hissettik. Bu arada zaman su gibi akıp geçmiş ve biz saati unutmuşuz. Saat iki gibi yemekhaneye geldiğimizde ne kadar acıktığımızı anladık. Yine çok lezzetli bir yemek sonrası kalan görüşmelerimizi tamamladık.

Görüşmelerimizi, yoğunluğuna rağmen bize vakit ayıran, daha önceki röportajlarda adını çokça duyduğum, ancak bir türlü kendisiyle tanışma fırsatı bulamadığım, Tekfen İnşaat Genel Müdür Yardımcısı ve Proje Direktörü Ali Şanlı ile bitirdik. Güneşi batırdık, Tüpraş'ın ilk ışıklarıyla yola çıktık. Ancak gitmeden, sahaya yaklaşık bir kilometre uzaklıktaki kampa da uğrayalım dedik. Bir apartmanın yanına geldiğimizde, gözlerim halen daha önceki kamplara benzeyen bir kamp görüntüsü araya dursun, Ümit Bey'in "İşte kampımız burası" demesiyle durumu anladım. Şaşırmamın nedeni, burasının Kamp Amiri Kâzım Engin'in deyişiyle, daha çok "apart otel" kıvamında bir yer olmasıydı. Eski bir Tekfenli olan Kâzım Bey'le de görüşmemizi tamamlayıp yola çıktık. Böylece yorgun, fakat unutulmayacak başka bir şantiye gezisini daha ardımızda bıraktık.

■ ALİ ŞANLI (GMY VE PROJE DİREKTÖRÜ)

“Her yerde Tekfen’in adı var”

Ali Şanlı, yıllardır Türkiye’de yapılan en teknolojik, en büyük projelerden birinin başında bulunduğu için çok heyecanlı. Şanlı, yurtdışında çok sayıda projede yer almış mühendislerin, teknik elemanların, yöneticilerin şimdi bu birikimlerini Türkiye’deki bir projede kullanmalarından gurur duyduğunu söylüyor:

Bu projenin özelliklerine baktığımızda teknik olarak ilk göze çarpan, iş miktarlarının büyüklüğü. Her firma için büyük. Çünkü ünitelerin kapasiteleri, benzer rafinerilere ve ünitelere göre çok daha yüksek. Üstelik yapım süresi de oldukça kısa. Bizim için 33 aylık bir süre var. 6 Aralık 2011’de başladı, bir yılı bitti ve 21 aylık bir süre kaldı önümüzde. Sürenin dar olması projeyi daha da özel bir hale getiriyor.

Diğer taraftan Tekfen olarak baktığımızda, şirkette çalışan birçok üst düzey yöneticimiz, genel müdürlerimiz ta 1970’lerden bu yana Tüpraş’a hizmet vermiş. Bugün tank sahasına da baksanız, proses ünitelerine de baksanız, birçok yerde Tekfen’in adı var. Şükür ki yaptığımız işlerin hepsinin altından başarıyla kalkmışız.

İnşallah bu projeyi de yüzümüzün aklıyla bitireceğiz. Şu ana kadar olan gelişmelerden de bunu başaracağımızı görüyoruz.

Çevre dostu bir ünite

Yaptığımız işler içinde “Residue Upgrading Project” çok önemli bir yer tutuyor. “Residue” dediğimiz zaman, Türkiye’deki diğer tüm rafinerilerde ve yan taraftaki A Rafinerisi’nde kullanılan proseslerden arta kalan daha ağır ürünleri (siyah ürünler) tekrar prosese tabi tutarak, beyaz ürün dediğimiz daha kıymetli ürünlere (mazot, kerosen, nafta, gaz, vb.) çevirme işinden söz ediyoruz. Buradan kalan artık da, kok ünitesinde petrol koku olarak paketlenecek. Bu, önemli bir yenilik Türkiye için. Son derece çevre dostu bir proje bu. Çünkü daha önce asfalt ya da fuel-oil olarak kullanılan mahsuller, şimdi daha kıymetli ürün haline geliyor ve son artığına kadar değerlendiriliyor. Proses olarak baktığımızda da rafineriye –dolayısıyla ülkeye– giren üründen maksimum verim elde edilmiş oluyor. Gelen ham petrol yüzde 100’e yakın değerlendirildiğinden, ekonomik açıdan da son derece yararlı bir tesis kuruyoruz. Projeyi kazasız, belasız, kaliteli bir şekilde zamanında tamamlamak tüm ekibimizin hedefi.

■ ÜMİT HİRA (MALİ VE İDARİ İŞLER MÜDÜRÜ)

“Şantiye işi biraz aşk işidir”

2004 yılının sonlarına doğru Tekfen’de muhasebe memuru olarak işe başlayan Ümit Hira, birçok bölümde görev aldıktan sonra şu anda Tüpraş şantiyesinin Mali ve İdari İşler Müdürlüğünü yürütüyor. Hira’ya göre yaptıkları işin en önemli kısmı, çalışanları rahat ettirmek:

Şantiye işi birazcık aşk işidir, özverili çalışmayı gerektirir. Koşturmacalıdır. Geceniz, gündüzünüz pek yoktur. Normalde haftanın altı günü çalışıyoruz. Defalarca pazar günleri gece birde, ikide işe geldiğim olmuştur. Projede ne varsa hepsine bulaşırım. Aklınıza gelen her konuyla ilgilenirim. “Bu iş bu grubun, şu iş şu grubun işi,” deyip çekilmem. Projenin başındaysanız biraz yırtık olacaksınız ve agresif çalışacaksınız. İnsanları kırma anlamında değil, ama iş konusunda.

“Projenin kalbini Tekfen inşa ediyor”

Projenin yaklaşık yüzde 70’i bizde, geri kalan da başka firmalarda. Diğer firmalar da önemli işler yapıyor, ama projenin kalbini, yani proses ünitelerini Tekfen inşa ediyor.

Ali Şanlı’yla ben ilk defa bu projede çalışıyorum. Ali Bey’in bir sözü var, benim de çok hoşuma gidiyor. “İsterseniz iki dil bilin, üç diplomanız olsun. Bu işi sahada Sivaslı Ahmet’le Kütahyalı Mehmet olmadıktan sonra yürütemezsiniz. Bu işin başındaki adamlar onlar.” Kaynağı yapan onlar, demiri kesen onlar, betonu döken onlar. Dolayısıyla fiziki işi verimli üretmek çok önemli.

Biz ne yapıyoruz? Biz bu arkadaşlara ihtiyacı olan malzemeleri, makine ekipmanlarını temin ediyoruz. Ahmet’in kafası rahat olacak ki daha iyi iş çıkarsın. Öğleyin ne yiyeceğini düşünürse, gece kalacağı yer soğuk mu olacak diye düşünürse, bu adamdan zaten iyi bir iş üretmesini bekleyemezsiniz. Biz lojistik destek grubu olarak elimizden ne gelirse sunmaya çalışıyoruz.

■ NEVZAT ATASELİM (GENEL FORMEN)

“Tekfen bize güveniyor, biz de Tekfen’e”

1982 yılında İzmir Rafinerisi’nde montajcı olarak işe başlayan Nevzat Ataselim, daha sonra trafo merkezlerinin genel formenliğini yapmış. TAG Otoyolu inşaatında da bulunan Ataselim, üç yıl için gönderildiği bu işte on yıl kalmış. Şirketin birçok şantiyesinde görev aldıktan sonra Kazakistan’a giden Ataselim, şu anda da Tüpraş şantiyesinde genel formen olarak çalışıyor:

Olimpiyat Stadı, Fransızlarla Tekfen’in ortaklığında bir projeydi. Tekfen ayrıca çelik konstrüksiyonu da taşeron olarak aldı. Ben o zaman Tekfen’in taşeron olarak aldığı işte başformen olarak çalışıyordum. Proje müdürüm de Tuğrul Menteşoğlu’ydu.

Beni o dönemde başka bir firma istedi. Ben de dedim ki “Benim Tekfen’e güvenim var. Yıllardır çalıştım. Tekfen’den ayrılıp bir yere gitmem.”

Çünkü Tekfen bize güveniyor, biz de Tekfen’e güveniyoruz. Güvendiği için işi bize teslim ediyor. Biz de aldığımız her işi zamanında bitirmeye çalışıyoruz.

■ İBRAHİM TOKOĞLU (AMBAR ŞEFİ)

“Libya’da yolumuzu kestiler”

İbrahim Tokoğlu 1986 yılında Kerkük-Yumurtalık Petrol Boru Hattı’nın yapımında, tam da bu röportajı yaptığımız gün olan 12 Aralık’ta Tekfen’de işe başlamış. Son olaylar sırasında Libya’da olan Tokoğlu’nun anlattığına göre, tahliye olurken Kufra şantiyesinden 150 araçlık bir konvoyla 1.072 kişi yola çıkmış. Ama 15 kilometre ileride yolları silahlı kişilerce kesilmiş ve sonuçta eşofmanlarıyla kalakalmışlar. Tokoğlu, bu yaşadığı deneyime rağmen yarım kalan işi bitirmek için Libya’ya dönmeye hazır:

Libya’da hazin bir geçmişimiz var maalesef. Geride bıraktıklarımıza üzüldük tabii. Ama şimdi geri dönüş oluyor. Projenin geçmişini bildiğimiz için galiba ben de dönüş kafesinde olacağım. Yönetim çağırdığı zaman, işin ucunda Tekfen varsa, neresi olsa gideriz. Çünkü biz her şeyimizi Tekfen’den kazandık. Çocuklarımızı Tekfen’le büyüttük. Mühendis kızım ve oğlum var. Oğlum henüz okuyor. Ama bunlar hep Tekfen sayesinde oldu. Tekfen de bize evladı gibi davrandı. Allah bütün yöneticilerimizden, patronlarımızdan razı olsun.

■ AYŞEGÜL ÖZMUMCU (SEÇ SÜPERVİZÖRÜ)

İlk rafineri tecrübesi

Tüpraş şantiyesinin en yeni simalarından biri de, Tekfen'de altı ay önce çalışmaya başlamış olan Ayşegül Özmumcu. İlk rafineri tecrübesini burada yaşayan Özmumcu, şantiyede geçirdiği her günün kendisine yeni bilgiler ve deneyim kazandırdığını söylüyor:

Ben 6 aydır bu projedeyim ve 6 aydır Tekfenliyim. Benim ilk rafineri tecrübem burası. Tabii konu rafineri olunca uygulamalar çok daha farklı. Her gün yeni bir şeyler öğreniyorum burada. Bir endüstriyel tesis projesi tecrübesi yaşamak istiyordum zaten. Bu şantiyeye gelmekteki amacım da bu havayı solumaktı. İnsan önce biraz tedirgin oluyor tabii. Bu tip işlerde kadınlara sık rastlamak pek mümkün değil. Ama zamanla benimsiyor, benimseyorsunuz. Herkes aynı ailenin mensubu oluyor. Şantiyede bir kadın olmaktan dolayı hiçbir sıkıntı yaşamadım bugüne kadar.

■ SERDAR İPEKÇİ (SEÇ MÜDÜRÜ)

“Durun! Bu şekilde çalışamazsınız.”

Sağlık, emniyet ve çevre ile ilgili tüm konuların yönetimi, raporlanması ve tüm verilerin toplanıp değerlendirilmesinden sorumlu olan bölümün başında görev alan Serdar İpekçi, 2007 yılından beri Tekfenli. İpekçi, daha önce Suudi Arabistan'da Ma'aden Fosforik Asit Tesisi projesinde de çalışmış:

Emniyet dediğimiz, iş güvenliği. Kurallar baştan belirleniyor. Öncelikle işbaşı eğitimi ve daha sonra spesifik eğitimler aracılığıyla tüm çalışanlarımıza, en üst yönetimden düz işçiye kadar ulaştırıyoruz. Üzerimizde çok sıkı bir denetim var. İşe girdiğim ilk hafta başıma bir olay geldi. Daha göreve yeni atanmıştım. Arabistan'da

ilk şantiyem. Tahmin ediyorsunuzdur, Arabistan kolay bir ülke değil. Kartım çıkıp ilk kez şantiyeye ayak bastığım gün, bir şantiye toplantısı olduğu bilgisi verildi. Toplantıya beş dakika kala, ana ofis binamızın önünde yeni kurulmakta olan çelik atölyemizde, iki vinçle bir çelik malzemeyi kaldırmaya hazırlandıklarını gördüm. Aynı anda iki vincin kullanılması çok özel bir uygulamadır. Bunun için iş izinlerinin olup olmadığını sordum. Yoktu. Kaldırma planları da yoktu. Akşama yakın bir vakit olduğu için yeterli aydınlatma da yoktu. “Durun! Bu şekilde çalışamazsınız,” dedim. Daha tanışmadığım insanlar bunlar. Şaşırıyorlar. Kendimi tanıttım. Toplantı başlamadan proje müdürüne gidip durumu aktardım. O da çalışmanın durdurulmasını istedi. O gün proje müdürünü arkamda hissetmek ve destek görmek bana çok iyi bir his verdi. Güzel bir anıydı o gün benim için.

■ CUMHUR DURAL (MOBİLİZASYON VE TOPRAK İŞLERİ ŞEFİ)

“Her yeni proje hem heyecan, hem zorluk içerir”

Tüpraş'ta mobilizasyon ve toprak işlerinden sorumlu olan Cumhuriyet Dural, 1988 yılından beri Tekfen'de çalışıyor. Dural, sözlerine başlamadan, Tekfen'in en sevilen simalarından, Temmuz ayında kaybettiğimiz Hasan Tahsin Gürtay'ı da rahmetle anıyor:

Burada birtakım binalar kuruluyor, yaşam mahalleri, imalat atölyeleri inşa ediliyor. Bunun yanında sahada yapılan toprak işleri var. Bunlarla ilgileniyoruz. Tabii yeni bir projeye başlamanın heyecanı da var, zorlukları da var. Biz proje sahasına ilk gelenlerden olduğumuz için her şey bizden istenir. Hiç işiniz değildir, ama bir bakarsınız ki makine kirliyorsunuz, kamyon kirliyorsunuz, adam buluyorsunuz. Buradaki projemizde hemen yerleşimi bitirdik, toprak işlerimiz ise devam ediyor.

“İlk gece benzincide yattık”

Bugüne kadar en çok zorlandığım işlerden biri, Arabistan'da Ra's Az Zawr'daki Ma'aden Fosforik Asit Tesisi projesindeki mobilizasyon süreciydi. Yaşam mahallerinin kurulması için zamanımız çok kısıtlıydı ve ilk gün bannacak bir yerimiz dahi yoktu. Mecburen yol üstünde bir petrol istasyonunda, Hintli işçilerle birlikte yattık. İkinci gecemizde de arabada uyuduk. Ancak bir hafta sonra, içinde doğru dürüst bannabileceğimiz bir binamız oldu.

Türkmenistan'da da mobilizasyon projesini hazırlarken, yine çok kısa bir zamanda projeyi apar topar kucağımıza aldık, yolda nasılsa gerisini çalışınız diye düşündük. Güney Yoloten'e vardık. Orada öyle bir kum fırtınasıyla karşılaştık ki neredeyse geri kaçmayı bile düşündüm. Suudi Arabistan'daki kum fırtınalarını hiç aratmıyordu.

■ PAŞA POLAT (YAPIM MÜDÜRÜ)

“Burada bir tesis kuruyoruz”

On yıldır Tekfen’de çalışan Polat’ın bu beşinci şantiyesi. Daha önce kısa bir süre Rusya’da çalışan Paşa Polat, Sugözü Termik Santrali’nde ve Kazakistan’da bulunmuş. Fas Samir Projesi’nin ardından buraya geldiğini kaydeden Polat, projede yapım müdürü olarak görev yapıyor.

Kaldırma ekipmanlarıyla, vinçlerle, şirketimizin bize sağladığı imkânlarla burada bir tesisin kuruluşunu yapıyoruz. Şantiyede birçok ekip çalışıyor. Asıl “cephe” dediğimiz; işi yapan, kaynak yapan, demirini döşeyen, ekipmanı kaldıran, toprağı kazan, betonunu döken bir grup vardır. Bir şantiyede genellikle yüzde 20-25 civarında ofis çalışanından (endirek), kalan yüzde 75’lik kısım sahada çalışan insanlardan oluşur. İnşaat, bütün projelerin en zor bölümüdür. İşçiyi yönlendirmek, çalıştırmak, onlardan verim alabilmek zor bir iştir.

“İnsan alıştığı işi daha çok seviyor”

Tekfen’in bütün şantiyeleri birbirine benziyor. Bir sonraki şantiyeye geçince, bir öncekini daha çok sevdiğinizi anlıyorsunuz. Ama bizim gönlümüzde Fas’taki şantiye vardır. Orada çok güzel işler başardık. Neredeyse imkânsız başardık desek yeridir. Tahmin ediyorum Tekfen camiası da bunu gördü ve beraber çalıştığımız insanlar da sonuçtan son derece memnun kaldı.

Hanımım ve çocuklarım yanımda. Oğlum da Bakû’daki şantiyede; 15 yıllık mühendis. Ben de 43 yıllık makine mühendisiyim, 47 yıldır da çalışıyorum. Şantiyelerde kendini mutlu hisseden bir insanım. Hiç zorlanmıyorum. İnsan alıştığı işi, becerebildiği işi daha çok seviyor.

■ ERKAN ONBAŞI (İNŞAAT İŞLERİ PROJE KONTROL ŞEFİ)

“Tek parça en büyük yatırım”

Yüksek inşaat mühendisi olan Erkan Onbaşı, 1995 yılından bu yana Tekfen’de çalışıyor. Onbaşı’nın görevli olduğu bölüm, rafinerideki inşaatla ilgili bütün imalatların mutfağı konumunda. İşler burada hazırlanıp ondan sonra sahaya gidiyor. Bunun dışında taşeronların hakedişleri, sahadaki imalatların takibi ve kayıtlarının tutulması, revizyonların izlenmesi, günlük-haftalık raporlanması ve altyapılarının hazırlanması da bu bölümün sorumlulukları arasında:

Tekfen’in alışık olduğu tarzda bir proje bu. Belki de Türkiye’nin en büyük projesi. Böyle bir rafineri yatırımı anlamında, herhalde tek parça olarak Türkiye’nin en büyük inşaat işlerinden biri. Ama Tekfen için ekstra büyük bir proje sayılmaz. Çünkü geçmişte daha büyüklerini de yaptı Tekfen. Ayrıca Tüpraş’ın A Bölgesi’nde, yani şu anda işletmede olan bölgesinde de her yerde Tekfen’in imzası var. Gerçi o dönemlerde biz kadroya dahil değildik, ama Tekfen’in bu alandaki tecrübesi o zamanlardan geliyor.

Ben Tekfen Mühendislik’te başladım iş hayatıma. Dokuz sene HMB bünyesinde Almanya’da çalıştım. Daha sonra Bursa ve Katar’da bulundum. Tabii her projenin kendine mahsus zorlukları, güzellikleri var. Bu benim ilk rafineri projem. Daha önce otoyol projelerinde, köprü projelerinde, raylı sistem projelerinde çalışmıştım. Rafineri daha farklı. Ama raylı sistem buradan daha zordu diyebilirim.

Betonarme imalatlar anlamında projenin sonuna doğru ilerliyoruz. Çelik bir müddet önce başladı, ekipman montajları ve borulama işleri başlıyor.

■ OSMAN GENÇ (BORU MONTAJ ŞEFİ)

“Şantiyelerde başlangıç ve bitişler zor olur”

2003'ten beri Tekfen'de çalışan Osman Genç, daha önce üç yıl Ceyhan fabrikasında görev yapmış. 2006'da Fas'a gitmiş ve yaklaşık altı yıl Samir'de kalmış. Ardından Türkiye'ye dönüp Tüpraş şantiyesine katılmış:

Ben boru montaj şefi olarak çalışıyorum. Aslında hem imalat, hem montaja bakıyoruz. Bizim projemizde yaklaşık 16 bin 500 ton kadar boru işimiz var. Yapılacak iş P1 ve P2 diye iki projeye ayrılmış durumda. Ben P1'in boru montaj, aynı zamanda P1 ve P2'nin imalatından sorumlu olarak çalışıyorum.

Bir tanesi burada, bir tanesi Derince'de, bir de Ceyhan'da olmak üzere toplam üç atölyemiz var. Bu projedeki boru imalatının tamamını yapacağız. Buna ek olarak da P1 bölgesinde yaklaşık 12 bin tonluk boru montajını yapacağız. Şantiyelerde her zaman başlangıç ve bitişler zor olur. Rafineri gibi projelerde her zaman bitişler boruyla tamamlanıyor.

“Aile olmayı şantiyede öğrendik”

Ben Fas'a gitmeden önce evlenmiştim, ama çocuğumuz yoktu. Fas'a gittikten bir ay sonra ilk çocuğum doğdu. Proje bitmeden de ikinci çocuğum oldu. Eşimle ve çocuklarımla lojmanda kalıyordum. Aslında biz aile olmayı Fas'ta öğrendik. Orada ailenizden, arkadaşlarınızdan uzak kalıyorsunuz ve izole oluyorsunuz. Bir probleminiz olduğunda, bir sıkıntınız olduğunda eşinizle paylaşıyorsunuz ve daha iyi kenetleniyorsunuz. Yani tam bir çekirdek aile oluyorsunuz. Fas'ta olmak bize bunu öğretti.

■ CEMAL ÖZANDAÇ (ÇELİK İMALAT VE MONTAJ FORMENİ)

“Bizim işimiz rafineri”

1979 yılından beri Tekfen'de çalışan Cemal Özandaç, on yılı aşkın süre yurtdışı projelerinde görev almış. Yurda döneli henüz bir yıl olan Özandaç, Tüpraş projesinde çelik imalat ve montaj formenliği yapıyor:

Bizim grubumuz genellikle rafineride çalışıyor. Çelik İmalat ve Montaj Grubu olarak şantiyedeki arkadaşların neye ihtiyacı varsa biz karşılıyoruz. Şu anda elli kişilik bir ekibimiz var. Ayrıca borulamada kullanılan “support”ları imal ediyoruz. Boruyu ayakta tutacak kısımları biz üretiyoruz. Support'lar parça olarak çok fazladır ve bence bu iş şantiyedeki en zor işlerden bir tanesidir. Biz bunları birkaç ay önceden hazır ediyoruz. O yüzden de fazla stresli bir durum yaşamıyoruz. Şeflerimizin sayesinde oluyor tabii bu düzende çalışabilmek.

■ KÂZIM ENGİN (KAMP AMİRİ)

“Mesaisi olmayan bir iş”

1984 yılında araç sürücüsü olarak Tekfen’de çalışmaya başlayan Kâzım Engin, o günden bugüne hiç ara vermeden şirkette çeşitli görevlerde bulunmuş. Halen Tüpraş şantiyesinde kamp amiri olarak görev yapan Engin, bugünlere dişiyile tırnağıyla kazıyarak geldiğini söylüyor:

Kamp amirinin görevi, sabah kampta yatan personelin kalkış saatinden başlayıp yatış saatine kadar onların rahat etmesi için imkânlar dahilinde yardımcı olmaktır. Personelin sabah kahvaltısından işyerine ulaştırılmasına, yattığı yerin temizliğinden haftada bir nevresim değişimine, çamaşırlarının yıkanmasından lokallerde istirahatını sağlamaya kadar, rahat bir ortamda zaman geçirmelerini temin edecek her türlü detaydan sorumluyum.

Daha önce Fas’taki Samir projesinde yine kamp amirliği görevini yürüttüm. Yaklaşık beş bin kişilik bir şantiyeydi orası da. Hem sıkıntılı, hem de zevkli bir iş. Çalışma saati, mesaisi olmayan bir iş. İnsanlar yattıktan sonra dahi göreviniz bitmiyor. Problemler olduğu sürece çalışmaya devam ediyorsunuz.

Şimdi burada, yurtiçinde çalışmanın huzurunu, mutluluğunu yaşıyoruz. Çünkü uzun yıllar yurtdışında görev yaptım. Burası alışageldiğimiz sistemin dışında bir kamp. Kamp değil de, daha çok “apart otel” emsalinde bir yer.

■ EBRU AÇIKGÖZ-ÇAĞATAY DEMİR

“Bizi Tekfen birleştirdi”

Çağatay Demir ve Ebru Açıkgöz, Fas’ta tanışıp evlenmiş. Çift, evlendikten sonra üç yıl daha Fas’ta yaşamış. Şimdi yine birlikte Tüpraş şantiyesinde görev yapıyorlar:

Çağatay Demir: *Ben P1 Bölgesi’nin inşaat işleri ve aynı zamanda tüm sahanın prekast işleri şefiyim. Biz burada şirket yapısı olarak departmanlara ayrılmış durumdayız. İnşaat İşleri, Mekanik İşler, Boru İşleri gibi. İnşaat İşleri kısmından ben sorumluyum. Daha önce Fas’taydık. 2005’te gittik Samir’e, 2012 Mayıs’ına kadar da oradaydık. Eşimle Samir’de tanıştım. Yani bizi Tekfen birleştirdi. Samir’de benim hayatım ikiye ayrılıyor. Kamp hayatı ve*

daha sonrasında da evlilik hayatı. İş ortamında tanıştık. Yurtdışında çalışınca iş dışındaki sosyal çevreniz de iş arkadaşlarınızdan oluşuyor. Daha fazla kenetleniyorsunuz. Biz de Ebru’yla o şekilde yakınlaştık. Belki burada olsaydı öyle bir yakınlaşma yakalayamayabilirdik.

Ebru Açıkgöz Demir: *Ben Samir’de doküman kontrol sorumlusuydum. Bütün şantiyenin doküman ve mektup dağıtımlarını ben yapıyordum. Fas şantiyesine gittiğimde ilk, tek ve son bekâr bayan bendim. Henüz bizim kampımız yapılmadığı için bütün şantiyenin erkekleri tek bir lojmanda kalıyordu, ben de onların en üst katında tek başıma yaşıyordum. O sırada akşamları dışarı çıkarken, çevremde ihtiyacım olduğunda alo diyebileceğim arkadaşlarımdan biri de Çağatay’dı. Çok iyi anlaşırdık. Derken evlenmeye karar verdik. Evlenmek için bir haftalığına Türkiye’ye geldik, sonra da geri döndük.*

■ SELÇUK HALICILAR (İNŞAAT İŞLERİ MÜDÜRÜ)

“Güneş gözlüğünü takamadan kaybettim”

1988 yılında üniversiteden mezun olduktan hemen sonra Tekfen’de çalışmaya başlayan Selçuk Halıcılar, ilk olarak Tarsus-Adana-Gaziantep Otoyolu’nda işe başladığında birkaç yıl içerisinde evlenip genç bir baba olmayı planlıyormuş. Fakat projenin yoğunluğu nedeniyle ancak 2000 yılında evlenebilmiş:

Benim Tekfen’de en uzun dönem çalıştığım proje Tarsus-Adana-Gaziantep Otoyolu projesi olmuştur. Şantiyeciliğin bütün güzelliklerini o projede yaşadım. Saha mühendisi olarak başlamıştım. Çok yoğun ve amatör bir ruhla çalışıyordum. Çok zevkli, uzun bir projeydi. Otoyol projesinde bir dönem ben 14 ay, hiç gündüze geçmeden, gece vardiyasında çalıştım. Bir güneş gözlüğü almıştım, takamadan kaybettim.

Şantiyeciliği ve evliliği birlikte yürütebilmek zor. Muhakkak anlayışlı bir eş gerekiyor. Kesinlikle karşılıklı özveri gerekiyor. Her başarılı şantiyecinin arkasında anlayışlı bir eş vardır diye düşünüyorum.

Açık kalp ameliyatı

Bu projeye geleli henüz bir yıl oldu. Bu kabil projelerde inşaatın belli bir aşamasından sonra durum açık kalp ameliyatı gibi bir hale geliyor. Yani vücudun hiçbir fonksiyonunu durdurmadan operasyonu tamamlamanız gerekiyor. Mesela, 30 metre yükseklikte çelik montajı yapılırken zemin seviyesinde kazı dolgu işleri ya da yeraltı borulama işleri yapabiliyorsunuz. Bütün bu aktiviteler birlikte ve birbirini engellemeden yürümek durumunda. Dolayısıyla çok planlı ve programlı çalışmak gerekiyor.

■ ÖZGÜR ÖZYURT (TEKNİK OFİS MÜDÜRÜ)

“Çok dinamik bir süreç yürütüyoruz”

Tüpraş şantiyesinde Teknik Ofis Müdürü olarak görev yapan Özgür Özyurt 14 aydır Tekfen’de çalışıyor. Özyurt’un başında olduğu birim, organizasyonun içinde genel olarak projenin bütçesi, maliyet kontrolü ve planlamasıyla ilgili fonksiyonları yerine getiriyor:

Her hafta proje sahasında yapılan imalatların ölçülmesi, planlanan işlerle kıyaslanması, dolayısıyla verimliliğinin takibi, hem de yapılan işlerden doğan hakedişlerin işverenden alınmasıyla ilgili bir raporlama sistemini yürütüyoruz. Bu projenin en karakteristik özelliği, çok büyük miktarlarla çalışılıyor olması. O büyük miktarları imal etmek için büyük organizasyonlar yapılıyor ve teşkilatlar kuruluyor. Aynı zamanda işi kontrol altında tutmak ve planlanan işlerin gerçekleşmesini sağlamak için de raporlamaya çok önem veriliyor.

İşveren tarafına biz haftalık olarak bütün yapılan işi raporluyoruz. Büyük sahada gördüğümüz değişik disiplinlerdeki işlerin her birinin belli basamaklarda kaydını tutuyoruz ve gerçekleştirmelerini rapor olarak görüntülemeye çalışıyoruz. Gerçekten dinamik ve insanı içine alan bir süreç. Biz burada ekip olarak 12 kişi çalışıyoruz. Ama 12 kişiye raporları hazırlayan saha personelinin belki 50-60 kişi var.

“Birinci sınıf bir şirket”

Aslında Tekfen, bizim mesleği seçme kriterlerimizi oluşturan şirketlerden. Tanıdığım insanlardan da Tekfen’de çalışanlar vardı. Sonuç olarak taahhüt sektörünün birinci sınıf şirketlerinden biri. Tekfen, inşaat sektöründe her zaman işini yapan, taahhütlerini zamanında yerine getiren büyük bir kuruluş olarak biliniyor. Çok arzu ediyordum ve sonunda bu projeye de Tekfen bünyesinde çalışmak nasip oldu.

■ MUSTAFA KEMAL SEVİNÇ (ÇELİK MONTAJ ŞEFİ)

“Böyle bir projede çalışmaktan gururluyum”

Evli ve 8 yaşında bir kız ile 2,5 yaşında bir erkek çocuk sahibi olan Mustafa Kemal Sevinç, inşaat mühendisi. Taşeron firma bünyesinde, memleketi Ceyhan’da yapılan Sugözü Termik Santrali’nde saha mühendisi olarak Tekfen’le tanışan Sevinç, daha sonra Fas ve Katar şantiyelerinde de bulunmuş. Sevinç, Nisan 2012 tarihinden bu yana Tüpraş Rafinerisi’nde P1/P2 Çelik Montaj-Fire Proofing işleri şefi olarak çalışıyor:

Tüpraş şantiyemizde ilk çelik montajı 31 Mayıs 2012 tarihinde gerçekleştirdik. Bugün itibarıyla 11.500 ton malzemeyi yerine monte etmiş bulunuyoruz. Çelik stok sahası olarak kurduğumuz, şantiyemize yaklaşık 10 kilometre mesafedeki tesislerde, yerde çelik elemanlara ilk Fire Proofing uygulamasını Temmuz 2012’de gerçekleştirdik. Bugün itibarıyla yaklaşık 24 bin metrekarelik bir metraja ulaştık. Hem tesiste montaj öncesi, hem de sahada montaj sonrası çalışmalarımız devam ediyor. Böylesine, hedeflerin en üst seviyede tutulduğu bir projede çalışmanın verdiği sorumluluğun bilinciyle, görevlerimizi eksiksiz yerine getirmeye çalışıyoruz. Bu projede zincirin bir halkası olmanın gurur duyduğumu söylemek istiyorum.

“Kızım bize çevirmenlik yaptı”

Yurtdışı şantiyelerinin bizlere kattıklarının yanında, aile fertlerimize de olumlu katkıları oluyor. Örneğin, Fas’a ailemle beraber gittim. Kızım o zamanlar 2 yaşındaydı. Yaklaşık 3,5 yıl Fas’ta kaldık. Zaman geçtikçe aldığı Fransızca eğitim sayesinde, günlük alışverişlerde eşimle bana daha o yaşında tercüman olmaya çalışması bende tatlı bir anı olarak kaldı.

■ METİN AKDENİZ (ARGON KAYNAKÇISI)

Bu dördüncü rafinerisi

Metin Akdeniz, rafineri konusunda epey deneyim sahibi bir Tekfen çalışanı. Daha önce dört rafineri projesinde çalışan ve son olarak Fas’taki Samir Rafinerisi’nde görev alan Akdeniz, Tüpraş projesi ile yurda dönmekten memnun:

Yaklaşık 12 yıldan beri Tekfen’deyim. Sugözü Termik Santrali’nde çalıştım yaklaşık 4-5 yıl kadar. Oradan Fas, Samir projesine gittim. Fas da çok güzeldi, rahatımız yerindeydi. Orayı bitirince Tüpraş şantiyesine geldim. 3-4 ay oldu henüz buraya geleli. Bu benim çalıştığım dördüncü rafineri olduğu için epey alıştım. Bir zorluğunu görmüyorum, rahat çalışıyorum burada da.

■ HÜSEYİN DOĞAN (BORUCU GENEL FORMENİ)

“Üç ayda bin ton imalat yaptık”

32 yıllık Tekfenli Hüseyin Doğan, bugüne kadar yurtiçinde ve yurtdışında pek çok projede yer almış. Doğan'ın yedi yıldır çalıştığı Fas'tan döneli henüz üç ay olmuş:

1980 yılında İzmir Petkim'de işe başladım. Emekli oldum, ama hâlâ çalışıyorum. Borucu genel formeniyim. Genel formen demek, bana bağlı 13-14 tane daha formen var demek. Atölye imalat ve sahadaki montaj, komple bana bağlı olarak çalışıyor. Bizim işimizde ciddi çalışmak önemlidir. Biz profesyonelce çalışıyoruz. Şu an Tüpraş projesi çok güzel yürüyor. Üç ay içinde bin tona yakın imalat yaptık, 250 tona yakın da boru hattı.

■ ERGUN GÜÇLÜ (MOBİL VİNÇ OPERATÖRÜ)

“Tekfen olduktan sonra her yere gidilir”

Tekfen'deki yedinci yılını tamamlayan Ergun Güçlü, bu süreyi Kazakistan'da çalışarak geçirmiş. Oradaki iş bitince Tüpraş şantiyesine gelen Güçlü, mobil vinç operatörü:

Kazakistan'da işler biraz daha zordu buraya nazaran. Memleketimizden uzaktık, insanlar ne kadar da olsa yabancıydı. İş konusunda bir şey olduğunda dil nedeniyle anlaşmamız zor oluyordu. Sonunda oturup kendimiz yapıyorduk, anlatana kadar. Ayrıca iş yoğunluğu daha fazla bir projeydi buraya göre. Kamp hayatı da zordu. Her şeyden önce aileden uzak olmak zor geliyordu. Ama gene bir yurtdışı işi olsa illaki gideriz, Tekfen olduktan sonra. Burada da ilk başta kampta kalıyordum, ama daha sonra evimi getirdim. Ailece buradayız artık.

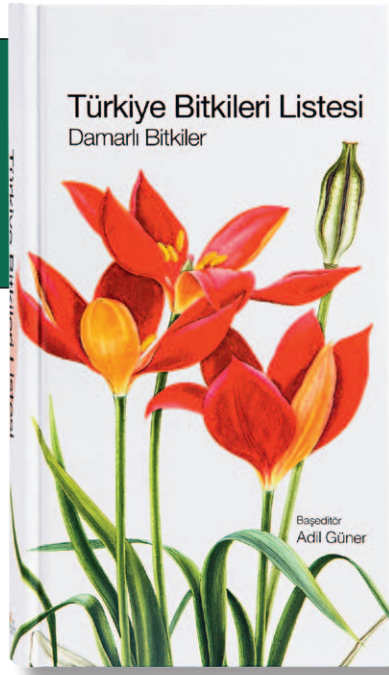

TÜRKİYE'NİN BOTANİK ZENGİNLİĞİNE BİLİMSEL BİR KATKI

Ali Nihat Gökyiğit Vakfı ve Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi'nin desteğiyle yayımlanan *Türkiye Bitkileri Listesi*, Türkiye'nin bitki zenginliğini gözler önüne seriyor. Daha önce Tekfen Vakfı tarafından yayımlanan *Anadolu'nun Çiçekleri* kitabı da, Fatih Orbay'ın fotoğraflarıyla Anadolu'nun muhteşem renklerini bir görsel şölene dönüştürmüştü.

Türkiye'nin bitki rehberi artık Türkçe

Dünyada sayılı zengin bitki örtüsüne sahip olmasına rağmen neden Türkiye florası hakkında Türkçe yazılmış bir eser yok? İşte bu soru, bir grup botanikçiyi harekete geçirdi ve *Resimli Türkiye Florası* adında dev bir projenin başlamasına yol açtı. Projenin ilk yayını olan *Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler)* kitabı, Flora Araştırmaları Derneği ile Ali Nihat Gökyiğit Vakfı ve Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi'nin desteğiyle yayımlandı. Toplam 27 cilt olması planlanan ve Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün himayesine aldığı *Resimli Türkiye Florası* projesi 2023 yılına kadar tamamlanacak.

PROF. DR. ADİL GÜNER

■ Türkiye florası hakkındaki ilk bilimsel eser, İsviçreli botanikçi P. E. Boissier'in 1865-1888 yılları arasında hazırladığı *Flora Orientalis*. Altı ciltten oluşan bu önemli eserin yayımından yüz yıl sonra, bu kez İngiliz botanikçi P. H. Davis, 1965-1988 yılları arasında kapsamlı bir çalışmaya imza attı: *Flora of Turkey and East Aegean Islands (Türkiye ve Doğu Ege Adaları Florası)*. Dokuz ana ve bir ek cilt halinde yayımlanan bu yapıta, 2000 yılında Türk botanikçilerin editörlüğünde bir cilt daha eklendi.

Bugüne kadar yapılan her iki çalışmanın da yabancı botanikçiler tarafından gerçekleştirilmiş olması ve yabancı dilde hazırlanması, yıllar boyunca önemli bir eksiklik olarak nitelendirildi. Sonunda Türk botanikçiler, 16-17 Şubat 2008 tarihlerinde Kayseri'de yapılan bir toplantıda Türkiye florasının Türkçe ve resimli olarak yeniden yazılmasına karar verdiler. Yıllara yayılacak bu kapsamlı çalışma, Flora Araştırmaları Derneği çatısı altında yürütülecekti. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e de sunulan ve böylece Cumhurbaşkanlığı'nın himayesi altına kabul edilen projeye büyük önem atfeden ANG Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Nihat Gökyiğit, hem Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi'nin çalışmalar için bir nevi üs olarak kullanılmasına olanak sağladı, hem de bitki adları dizinini içeren 1.290 sayfalık *Türkiye Bitkiler Listesi* adlı ilk kitabın hamiliğini üstlendi.

Cumhuriyetin 100. yıldönümü olan 2023'te tamamlanması hedeflenen ve 27 cilt olması planlanan *Resimli Türkiye Florası* projesini ve projenin ilk yayını niteliğini taşıyan *Türkiye Bitkileri Listesi*'ni, kitabın başeditörü olan ve Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi Müdürü Prof. Dr. Adil Güner'le konuştuk.

Hedefimiz 2023'e kadar *Resimli Türkiye Florası*'nı bitirmek

Dilerseniz konuşmamıza projeden söz ederek başlayalım.

Türkiye ile ilgili botanik kitaplarının ilki, altı cilt olarak yayımlanmış olan *Flora Orientalis*'tir. Son cildi 1888'de yayımlanmış. Fakat Türkiye'de botanik kitabı dediğiniz zaman esas akla gelen çalışma, İngiliz botanikçi Davis'in yazdığı *Flora of Turkey (Türkiye Florası)* adlı kitaptır. Bu eser, gerek ön hazırlıkları, gerekse yazılışı itibarıyla bu işin nasıl yapılacağı konusunda bizlere iyi bir model oluşturdu. Aslında dünya için de bir model, iyi bir flora kitabı nasıl yazılır diye. Flora kitabı, coğrafi sınırları belli olan bir yörede bitkilerin, sistematik olarak özelliklerini, yayılış yerlerini, çeşitli hassalarını toparlayan eserlerdir. Kullanıcıya bir bitkinin ne olduğunu tespit edebilmesinin yollarını açar. Bu çalışma sırasında bizler sistematik çalışma nasıl yapılır öğrendik, ülkemizin bitki zenginliğini öğrendik. Daha önce gözde olmayan konular, bir anda gözde hale geldi. Baktık ki hakikaten biz bir hazinenin üzerinde oturuyoruz. Ben kitabın hazırlanışında resmen görev almamıştım, ama benim hocam çalışmıştı. 125 yabancı, 10 kadar da Türk bilimadamı katkıda bulundu o kitabın hazırlanmasına. Dolayısıyla bu kitabın mevcudiyeti bize bir ivme kazandırdı. Botanik çalışmaları arttıkça zenginliğin derinliği ortaya çıkıyor. Her gün yeni türler keşfediliyor. Bilim dünyasının henüz tanımadığı, hiçbir şekilde kayda alınmamış türler çıkıyor. Tabii kitaplar durağandır. Sadece yazıldığı devrin bir kesitini verir. Bu yüzden de bir süre sonra yenilenmesi gerekir. Bizde de benzeri bir yenilenme ihtiyacı doğmuştu zaman içinde. İlk kitap 1964'te yayımlanmıştı, 1988'de bir ek cilt yayımlandı. Bundan hemen sonra editörü vefat etti. Daha sonra biz bir proje oluşturarak TÜBİTAK'ın desteğiyle, *Türkiye Florası*'na bir ek cilt daha hazırladık. Bu kitap Edinburgh Üniversitesi tarafından basıldı. Uluslararası katılımlı bir projeydi, fakat başyazarları ve editörleri bizlerdik. Bu ek de 2000 yılında basıldı. İlk kitabın yayımından sonra keşfedilmiş türlerin listelendiği bir kitap oldu.

Türkiye Bitkileri Listesi'nin çalışmaları nasıl başladı?

2000 yılından sonra bizim botanik çalışmalarımız kesintisiz devam etti. Türk bilimadamları olarak kendi floramızı yazma ihtiyacımız çok kuv-

vetliydi. Neden? Bir kere, önceki kitap İngilizce yazılmış. Türk halkına hitap etmiyor. Bizim emelimizde önce halkımıza hizmet etmek var. O yüzden bir Türkçe flora kitabı yazmak en büyük ihtiyaç diye düşünüyorduk. Ayrıca bir "milli botanik bahçesi" kurulsun istiyorduk. Botanik bahçeleri, kitaplardaki bilginin halka aktarıldığı yerlerdir. Bilimsel araştırmaların daha örgütlü yürümesi açısından da önemli bir görev üstlenirler. Dolayısıyla hem bir milli botanik bahçesi hülyamız, hem de böyle bir eseri bizzat yazma isteğimiz vardı. Tabii niyet ortada, ama dolduruyoruz boşaltıyoruz, bir çözüm bulamıyoruz. Çünkü paramız yok. Botanikçilerin nereden parası olsun! Bu arada Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi kuruldu. Rahatlıkla söyleyebilirim ki burası, Ortadoğu ve

Balkanlar'ın en iyi botanik bahçesi. Bu bahçenin olması, bizim projemiz için de katalizör görevi yaptı. Çünkü aşağı yukarı her hafta değişik üniversitelerden bilim adamları buraya gelmeye, bahçenin sorunlarıyla ilgilenmeye, aralarında konuşmaya başladı. Tabii, bu durum süreci çok hızlandırdı. Bu bahçe sayesinde Flora Araştırmaları Derneği kuruldu. O arada da, daha önce Gazi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dekanlığı yapmış, Kültür Bakanlığı Müsteşarı olmuş, Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanı olmasıyla genel sekreterliğine getirilmiş Prof. Dr. Mustafa İsen aracılığıyla Tuna (Ekim) Hoca, konuyu Sayın Cumhurbaşkanımıza iletme imkânı buldu. Böylece bizim *Resimli Türkiye Florası* projesi Cumhurbaşkanlığı'nın himayesine kabul edildi. Bu gelişme, projeye büyük bir itibar kazandırdı. Hedefimiz Cumhuriyet'in 100. yıldönümüne kadar *Resimli Türkiye Florası*'nı bitirmek.

Türkiye Bitkileri Listesi, bu büyük projenin ilk adımı diyebilir miyiz?

Evet, diyebiliriz. Tabii böyle bir eseri istenen bilimsel nitelikte yazabilmek için bir dizi şeyin oluşturulması, birtakım olayların zincirleme götürülmesi gerekiyor. O nedenle ilk ürünlerin verilmesi biraz zaman alıyor. Biz de, hiç olmazsa bu sürede projeye zemin oluşturacak bir kitap yapalım dedik. Tuna Bey'le beraber, *Türkiye Bitkileri Listesi*'nin oluşturulması için faaliyete başladık. Bir sürü arkadaşla irtibat kur-

duk. Her bitki grubunun uzmanları vardır. Onlara haber uçurduk. Hatta bizim Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi'nde geliştirdiğimiz bir prensibimiz var, bir iş istedik mi, "Dün akşama kadar bitmeli!" deriz (aslında yeni öğrendim; bu prensip Tekfen'de zaten kullanılıyormuş). Sağ olsunlar, herkes de elinden gelen gayreti gösterdi. Tabii önümüzde çeşitli sorunlar vardı. Her şeyden önce bu kitap Türkçe, ama bitkilerin hepsinin Türkçe bir adı yok. Bu sorunu aşmak için önemli bir çaba harcadık. Erciyes Üniversitesi'nde edebiyatçı bir arkadaş, Türkçe bitki adları üzerine bir doktora tezi yapmış. Onun büyük katkısı oldu. Ayrıca kitapları taraya taraya 70 bin isim bulundu. Böylece bir isim kütüğü yapıldı. Sonra bir heyet oluşturduk burada ve ismi olmayan her bitkiye uygun bir Türkçe isim bulmaya çalıştık. Tabii buna çeşitli itirazlar da oldu, "Ne lüzumu var? Sen kimsin ki isim veriyorsun?" diye. Bunlara karşı ben de diyorum ki, "Ben, Türkiye'nin bir bilimadamıyım. Benim görevim, ismi olmayan bir şeye isim koymakla başlar. Çünkü halka bilgi aktarmam lazım. İsmi olmayan bir şeyi halka öğretemem."

Peki bir bitkinin bir ismi olmadığını nereden biliyorsunuz?

Kayıtlarda yok. Köylüdeki bitki bilgisi tabii ki bilimsel bir derinlikte değil. Bazı bitkileri çok iyi biliyor; bildiklerine zaten isim koymuş. Ama ayırt edemediğine isim koymamış. Bilim adamı olarak ben, onun "ot" diye nitelediği bir bitkiden 15-20 tür çıkarıyorsam, o isimleri benim verip ona öğretmem lazım. Ama bu iş kolay değil. Önüne 30 tane bitki koy, hadi ben bunlara isim vereceğim diye düşün. İnsan ikinci, üçüncüden sonra saçmalamaya başlıyor ister istemez. Ama bir ekip olup da kafa kafaya verince, birinin söylediği başkasına yeni bir şey çağrıştırıyor ve daha düzgün bir şey çıkıyor.

Kaç kişilik bir ekip çalıştı kitapta?

Bitki adları ekibi 6-7 kişiydi. Ama onunla da sınırlı olmadı. Her bitki grubunun uzmanını çağırdık gereklikçe. Kitabın hazırlanmasında ise 102 bilimadamının katkısı oldu. Ben kitabın başeditörüyüm, ama bana 4 kişilik bir editörler grubu her aşamada yardımcı oldu.

Çalışma ne kadar sürdü?

Bir, bir buçuk yılda bitmesini planlamıştık, fakat iki buçuk yılı geçti. Bunun da sebebi, başlangıçta araştırmacıların projenin olabileceğine

tam kanaat getirmemiş olması. Sonra baktılar ki iş ciddi, ondan sonra daha hızlı ilerlemeye başladı. Cumhurbaşkanlığı da himayesine almış olduğu projeyi yakından takip etti. Tabii böyle bir projenin tamamlanması büyük paraya ihtiyaç duyuyor. Bizde şu anda bunu yapacak bilgi ve irade var. Her şey var, ama çarkların dönmesini sağlayacak benzine ihtiyaç var. Bu anlamda Nihat Bey'in katkısı, bağışları, himayesi olmasaydı, biz bugün bu konuma gelemezdik. Her şeyden önce Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi'nin kurulması, bugünlere getirilmesi ve bilimadamları arasında burada bir çalışma ortamı, bir heyecan yaratması çok önemli. Sonuçta yola çıktık. En azından çarkların dönmesi için ilk adımı attık. Gerisi mutlaka gelecektir.

Bundan sonraki çalışmalar nasıl bir programla yürüyecek?

2023 yılında çalışma tamamlandığında, şu andaki hesabımıza göre 27 cilt olacak. Tabii bu kadar uzun bir süre projeyi sıcak tutabilmek için önce küçük bitki gruplarını fasikül fasikül çıkararak hemen ürün vermeye başlamayı amaçlıyoruz. Herhalde bu sene 2-3 tane fasikül çıkarırız. İlgili ciltteki tüm bölümler tamamlandığında onları tekrar cilt olarak birleştireceğiz. Böylece bilgileri tekrar gözden geçirip yenileme şansımız da olabilecek diye düşünüyoruz.

NIHAT GÖKYİĞİT:

Sergideki bir levhada, "Bu gördüğünüz bitkinin henüz ismi verilmedi, çünkü üç hafta evvel keşfedildi," yazıyordu. Altında da "Her altı günde bir yeni bir bitki keşfediliyor," deniyordu. Cumhurbaşkanı, en çok bu resmin önünde durdu sergiyi gezerken. Uzun uzun tetkik etti.

Türkiye Bitkileri Listesi'nde kaç tür kayıt altına alındı?

Kitapta 9.996 tür var. Bana göre bu kitabın üç tane özelliği var. Bir tanesi, ilk defa sadece milli hudutları kapsayan bir eser olması. İkincisi, Türkçe olması; her bitkiye Türkçe bir ismin belirlendiği veya önerildiği bir kitap olması. Üçüncü özelliği de büyük bir paylaşım ve işbirliğinin ürünü olması. Çok kişinin burada emeği var.

Kitabın resimleri nasıl temin edilecek?

Yaklaşık 10 bini aşkın bitkinin resminin çizilmesinden söz ediyoruz. Tabii muazzam bir çalışma gerekecek. Bitki resmi konusunda İngiltere'den hakikaten iyi bir hoca getirdik. Burada gençleri eğittik. Onlar arasında kızım Işık Güner de vardı. O da bitki ressamı oldu bu bahçe sayesinde. Işık, Edinburgh'da çizdiği bir resimle altın madalya aldı. Kitabın kapağındaki "yitik lüle" resmi de ona ait. Kitabın

içinde bilim dünyasına ilk defa tanıtılan türlerden birinin, "peşmen navruzu"nun resmi de Hülya Korkmaz tarafından yapıldı. Tabii bu kadar çok resmi kızımın kendi başına yapması mümkün değil. Şu anda üç bitki ressamımız var. Hepsinin öğrencileri var. Kızım bir yandan yetiştiriyor, ama başka ressamlar da bulacağız. Bir ekip teşkil edilecek.

Kitabın satışına başlandı mı? Meraklıları kitabı nereden temin edebilirler?

Dağıtıma yavaş yavaş başladık. Şimdilik sadece yazarlarına gönderiyoruz. Kitabı zarar görmeden ulaştırabilmemiz için bir kutu yaptırıyoruz. Sonrasında tam dağıtıma başlayacağız. Ayrıca kitapçılarda da satılacak; etiket fiyatı 75 lira. Flora Araştırmaları Derneği üyelerine yüzde 40 indirim uygulanıyor. Botanik Bahçesi'nden alınır da yüzde 30 indirim uygulayacağız. Ayrıca internetten sipariş verilebilecek.

Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi

Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi (NGBB), 1995 yılında Ali Nihat Gökyiğit tarafından eşi Nezahat Gökyiğit adına hatıra parkı olarak kuruldu. Otoyolların arasında kullanılmayan bir alanda kurulan park için öncelikle toprak yapısı ıslah edildi; sonra 32 hektarlık alana takriben 50 bin ağaç ve çalı dikildi. Daha sonra bir botanik bahçesi olma yolunda çalışmalara başlanarak 2002 yılında ziyarete açıldı. Bahçe, İstanbul'un Anadolu yakasında, Atatürk ve Fatih Sultan Mehmet Köprülerinden gelen otoyollarla, Anadolu otoyolunun birleştiği kavşakta bulunuyor. Anayollar ile bağlantı yolları arasında sekiz adadan oluşan NGBB, tek başına İstanbul'daki yeşil alanların yüzde 12'sini oluşturuyor. İstanbullular için bir nefes alma noktası olmasının yanı sıra bir araştırma, eğitim ve öğretim merkezi olan bahçe yaklaşık 2 bin bitkiyi barındırıyor. Türkiye soğanlı bitkilerinin yarısı (352 adet) bu parkta bulunuyor.

Prof. Dr. Tuna Ekim: “Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi bence Avrupa’nın en iyisi”

Kitabın çıkmasına sebep olan kuruluş Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi’dir, hem veri imkânlarıyla, hem de sunduğu çalışma imkânlarıyla. Adil Bey, “Ortadoğu ve Balkanlar’ın en iyi botanik bahçesi,” dedi. Bence, Avrupa’nın en iyisi. 1974 yılından bugüne kadar Avrupa’da çok botanik bahçesi gördüm. Oradaki botanik bahçelerinin bir kısmı devlete aittir. Türkiye’de milli botanik bahçesi yok. Bütün amacımız bir milli botanik bahçesi kurmak, tamam. Ama şu bahçe inanır mısınız, Avrupa’daki milli botanik bahçelerinin bütün fonksiyonlarını yerine getiriyor. Bilimsel çalışma, halkı eğitime, gösterme, bitkileri toplama... Mesela, çok nadir bitkiler burada üretiliyor ve tekrar yerine götürülüyor. Bu, Avrupa’da çoğu botanik bahçesinde yapılmayan bir şeydir. İngiliz florası 1.600 tür bitkiden oluşur. Bunların sadece 16 tanesi endemiktir. Bizim ülkemizde ise 2.995 endemik bitki türü var. Bunların yarısından fazlası tehdit altında. Yani bizim işimiz çok daha zor.

TARIM BAKANI MEHDİ EKER’DEN SEVİNDİRİCİ BİR HABER

Bu bülteni hazırladığımız Aralık ayının son günlerinde Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker, Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi’ni ziyaret ederek incelemelerde bulundu. Çevre konusundaki çabalarından ötürü Nihat Gökyiğit’e teşekkür eden Eker, Ankara’ya yapılması düşünülen Milli Botanik Bahçesi’yle ilgili proje çalışmalarının son aşamaya geldiği ve bu amaçla arazi tahsisi yapıldığı müjdesini verdi.

Nihat Gökyiğit: “Bir gönül işi bu!”

Türkiye, üç iklimin buluştuğu bir coğrafyada bulunuyor. Bu da alt iklimler ve çeşitli habitatlar meydana getiriyor. Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi’nin kurucusu ve *Resimli Türkiye Florası* projesinin destekçisi Nihat Gökyiğit’e göre ülkenin olağanüstü bir bitki zenginliğine sahip olmasına rağmen bugüne kadar Türkçe bir botanik rehberinin yapılmamış olması büyük bir ayıp.

Ülkelerin önemi artık biyolojik zenginliğiyle de ölçülüyor

Doğal varlıkların başı tehlikede, dünya çapında. Doğal varlıklar arasında da yeşil örtü çok önemli bir yer tutuyor. Hem ekosistemi yaşattığı için, hem de insanlara beslediği için çok önemli. Botanik bahçesi, bunun önemini insanlara anlatmak, tanıtmak, tanıtarak sevdirmek ve korumalarını tembih etmek gayesiyle birtakım faaliyetler gerçekleştiriyor. Bu kitap onlardan biri. Biz bu çalışmanın bir yerden başlamasını arzu ettik. Dedik ki ANG Vakfı olarak destek veririz. Bu bahçeye yaklaşıyor böyle bir işi başlatmak.

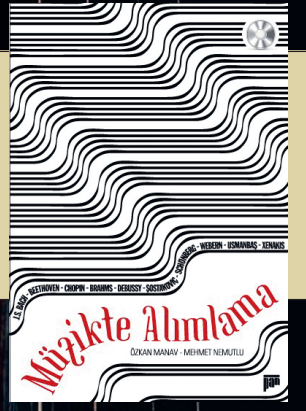
Niye bu kadar önemli bu iş? Ülkelerin önemi, varlığı değerlendirilirken artık petrol, gaz, madenler tek başına yeterli değil. Bir ölçek daha var, biyolojik zenginlik. Türkiye’nin bu alanda tam tanıtamadığımız büyük bir zenginliği var. Bu zenginliğin nereden geldiğini yeni yeni öğreniyoruz ben. Buzul çağında ve büyük jeolojik değişimlerin olduğu dönemde bütün canlılar, flora ve fauna, Anadolu’yu bir geçit olarak kullanmış ve bir kısmı da buraya sığınmış. Bu bir tespit. İkinci tespit, dünya coğrafyası uzmanlarca üç ana bitki coğrafya bölgesine ayrılıyor: Avrupa-Sibirya, İran-Turan ve Akdeniz bölgeleri. Bu üç bölgenin buluştuğu yegâne coğrafya Anadolu. Dünyada, üç bitki coğrafya bölgesinin birleştiği bir de Amerika var. Onun dışında başka ülke yok.

Bitkiler barışın bir aracı

Yapılan kitap, Türkiye Florası projesinin ilk ayağı. Çok ihmal edilmiş, çok da önemli bir konu. Tabii bununla beraber başka çalışmalar da gelecek. Botanik bahçesi bu tür çalışmalar yapan hocalar için giderek bir cazibe merkezi haline geldi. Burada şu anda 2 bin kadar bitki var. Türkiye’nin soğanlı bitkilerinin dünyadaki en zengin koleksiyonu burada. Nadir gördüğümüz, tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olan türleri burada yeniden çoğaltmaya çalışıyoruz.

Mesela, tülüşah diye bir bitki var. Konya Seydişehir’e 8 kilometre mesafede bir yerde yaşıyor. Bir yanından DSİ kanalı geçmiş, öbür yandan otoyol geçmiş, ikisinin arasında bir miktar endemik popülasyon sıkışıp kalmış. İlk gittiğim zaman orada yirmi tane bitki vardı. Korumaya aldık. Tohumlarını alıp getirdik. Fakat tohum denilen şey hemen yetişmiyor. Bir buçuk senede çay bardağından daha ufak kaplarda, yavaş yavaş çıktılar. Ben de gidip gelip onlarla konuştum. Dedim ki “Nasil kurudunuz? Ne var?” Dedi ki “Dede, Allah razı olsun, bizi yok olmaktan kurtarıyorsunuz, ama büyük bir derdimiz var. Biz burada gurbetteyiz, sıla hasreti çekiyoruz.” Böyle konuşa konuşa, sonunda bizi ikna ettiler. Memleketlerine götürdük. Tel çit ile çevirdik bir yeri, levhalar koyduk. Köylüyü çağırdık, kaymakamı, belediye başkanını... Bir etkinlik yaptık. Nedir diye anlattık. Sonradan öğrendik ki öte yandaki köylü de bu tel çiti görmüş. “Ne oluyor burada?” demiş. Anlatmışlar, “Bizim bu bitkinin, dünyada başka hiçbir yerde eşi yokmuş!” Onun üzerine komşu köylüler de demişler ki “Bu köyde yetişiyorsa bizde de yetişir.” Onlar da benzer çitler yapmışlar. Bitkilerin bir kısmını da onlar dikmişler. Ezel-den beri kavgalıymış bu iki köy. Bu bitki sayesinde barıştılar. Onun için diyorum ki bunun her tarafından hayır fıskırıyor. Nereye elini atsın geliyor.

Müziği anlayarak dinleme rehberi

Tekfen Holding, Pan Yayıncılık tarafından çıkarılan *Müzikte Alımlama* adlı kitaba sponsor oldu. On yılı aşkın bir çalışmanın ürünü olan kitap, iki çağdaş Türk bestecisi Özkan Manav ve Mehmet Nemutlu'nun imzasını taşıyor.

■ Amatör dinleyiciler için klasik müziği daha iyi anlama üzerine yazılmış rehber kitaplara Tekfen sponsorluğuyla bir yenisi daha eklendi. İki değerli besteci ve akademisyen Özkan Manav ile Mehmet Nemutlu'nun *Müzikte Alımlama* adlı kitabı, müzisyen olan ve olmayan dinleyicinin müziğe daha yüksek bir bilinçle yaklaşmasını amaçlayan bir çalışma. Müzik dinleme edimini etkin bir zeminde tanımlamaya ve okura müzik temelli bir bakış açısı sunmaya gayret eden kitap, iki ana bölümden oluşuyor.

Kitabın ilk bölümünde müzik, dinleyicinin bakış açısından analiz ediliyor. Bu teorik bölümde, müziğin varoluş biçimleri, müziğin bir yorum sanatı olarak imkânları, müzikteki dilsel kurgu, müzikte biçim ve yapı gibi konular büyük ölçüde kuramsal bir zeminde tartışılıyor. Kitabın uygulama bölümü denilebilecek ikinci bölümde ise, müzik alımlaması için kurulan teorik çerçeve Bach, Beethoven, Chopin, Brahms, Debussy, Şostakoviç, Schönberg, Webern, Usmanbaş ve Xenakis gibi dünün ve bugünün usta bestecilerinin yapıtları arasından seçilmiş on iki müzik örneği üzerinden pratiğe dökülüyor. Yazarlar, bu bölümde okura bir "birlikte dinleme" önerisi sunuyor.

Müzik ve kitap eleştirmenleri tarafından çok beğenilen ve "müzik kitapları tarihçesinde bir köşe taşı" olarak nitelendirilen *Müzikte Alımlama*, samimi ve alçakgönüllü üslubu, akıcı Türkçesi ve net analizleriyle de dikkat çekiyor. Kitabın arkasında yer alan CD'de, kitapta bahsi geçen örneklerin ünlü yorumcular tarafından seslendirilmiş mükemmel kayıtlarına yer veriliyor. Perakende satış fiyatı (CD dahil) 40 TL olan kitap D&R'lardan ve 32 TL indirimli fiyat ile www.pankitap.com'dan temin edilebiliyor.

PROF. DR. ÖZKAN MANAV

Türkiye'nin önde gelen bestecilerinden Özkan Manav, aynı zamanda çağdaş müziğin düşünsel arka planını titizlikle araştıran bir akademisyen. Manav, halen Mimar Sinan Devlet Konservatuvan'nda öğretim üyesi.

DOÇ. DR. MEHMET NEMUTLU

Yaptığı bestelerle çok sayıda ödülün sahibi olan Mehmet Nemutlu, Özkan Manav gibi Mimar Sinan'da öğretim üyesi. Bestecinin müzik konusunda daha önce yayımlanmış çeşitli kitap ve araştırmaları da bulunuyor.

Minik TEMA ile çevreye duyarlı nesiller

■ Tekfen Vakfı, TEMA Vakfı'nın Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü ile işbirliği yaparak uygulamaya koyduğu Minik TEMA doğa eğitim programına destek veriyor. 5-6 yaş okul öncesi çocukların içinde yaşadıkları çevreye karşı daha duyarlı, doğayla daha barışık nesiller olarak yetiştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla başlatılan Minik TEMA, çocukların sınıf içinde ve dışında gerçekleştirdiği 40 farklı etkinliğin uygulamasını içeriyor.

Günümüz çocuklarının doğa ile bağlarının giderek zayıfladığı bir gerçek. Araştırmalar, çocukların doğadan uzaklaştıkça daha az hareket ettiklerini, duyularını daha az kullandıklarını, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu ile karşı karşıya kaldıklarını, kısacası "Doğa Yoksunluğu Sendromu" yaşadıklarını gösteriyor. Oysa doğada vakit geçiren çocuklar daha yaratıcı, daha dikkatli, duyularını ve bedenlerini daha iyi

kullanan, sezgileri ve hayal güçleri kuvvetli, özgüvenleri yüksek ve okulda daha başarılı çocuklar oluyorlar.

"Doğayı ve doğada oyunu çocuktan esirgemek, onlardan oksijeni esirgemek gibidir. Oynarken öğrenen, öğrenirken oynayan mutlu çocuklar en büyük kazancımız olacaktır," felsefesiyle hareket eden TEMA Vakfı, Minik TEMA projesi kapsamında 2012 yılında 34 il ve 345 okulda 19.650 çocuğa ulaşmış. 2013 yılında programın genişletilerek 62.500 çocuğa ulaşılması hedefleniyor. Programa destek veren Tekfen Vakfı, 2012-13 eğitim yılının ilkbahar dönemi için 12 okulun masraflarını üstlendi.

Gönüllülük esasına dayalı olarak yürütülen Minik TEMA projesine ve 2012-13 eğitim-öğretim döneminde uygulanacak olan programa ilişkin detaylara www.tema.org.tr internet sitesinden ulaşmak mümkün.

Van'a destek sürüyor

Tekfen Vakfı, Eymir Kültür Vakfı tarafından Van'da yaptırılan 192 kişilik kız yurdu binasına destek verdi. Bu desteğinden ötürü 9 Kasım 2012 tarihinde resmi açılışı yapılan yurt binasının iki odasına Tekfen Vakfı'nın adı verildi.

Eymir Kültür Vakfı, ülkenin sosyal, teknik ve kültürel gelişimine yardımcı olmak amacıyla 1986'da ODTÜ mezunlarınca kuruldu. Vakfın 2011 yılında Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'ne destek vermek amacıyla başlattığı "ODTÜ Van'da" kampanyasının ilk adımı olarak 500 kişilik öğrenim ünitesi 24 Mart 2012 tarihinde faaliyete geçti.

Kampanyanın ikinci aşamasını oluşturan ve Ağustos 2012'de inşasına başlanan kız yurdu binası ise 9 Kasım tarihinde tamamlanarak hizmete açıldı. Projenin kurumsal sponsorları arasında Tekfen Vakfı da yer aldı.

Trafikte güvenli sürüş teknikleri

İstatistiklere göre trafik kazalarının büyük bir bölümü sürücü bilgi ve beceri noksanlığından kaynaklanıyor. Bu nedenle işi gereği çok seyahat eden çalışanların güvenliği için doğru ve kurallara uygun araç kullanımı büyük önem taşıyor.

■ Toros Tarım Özel Ürünler Genel Müdür Yardımcılığı çalışanlarıyla, Hishtil-Toros Fidecilik çalışanlarından oluşan 22 kişilik bir grup, geçtiğimiz Kasım ayında ileri sürücülük teknikleri konusunda özel bir eğitime tabi tutuldu. Antalya Film Stüdyoları'nda Demirbükey Akademi tarafından verilen ve iki gün süren Defansif Sürücülük Seminer Programı'nda, Toros çalışanlarına trafikte çarpışmalar, acil durumlardan korunma ve kurtulma yöntemleri, tehlikelerin önceden algılanması, değişik hava şartları, konsantrasyon, yoldan çıkmalar ve viraj prensipleri gibi konularda teorik, görsel ve uygulama eğitimi verildi.

İLERİ SÜRÜŞ TEKNİKLERİ UZMANI DEMİR BÜKEY DİYOR Kİ...

Çağdaş ve güvenli bir trafik ortamı oluşması için sürücülerin eğitilmesi ve trafik bilinci oluşturulması şarttır. Defansif sürücülük eğitimleri bu çabanın ilk adımlarıdır. Trafik kazalarında sürücü hata payı yüzde 98'lerdedir. Eğitim sayesinde sürücü hatalarını en az yüzde 80 oranında azaltmak mümkündür. Eğitim, ülkemizdeki trafik kazalarıyla oluşan can ve mal kayıplarında azalma sağlayacak etkili yöntemdir. Bu eğitimler sonucunda katılımcıların daha bilinçli ve duyarlı olarak trafiğe çıkmaları, olabilecek kaza risklerini en aza indirecektir.

Aramıza katılan çalışma arkadaşlarımıza hoş geldiniz diyor, terfi eden arkadaşlarımıza yeni görevlerinde başarılar diliyoruz.

Yeni katılanlar

ASLAN UZUN

Toros Tarım Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Genel Müdür

1962 yılında Ankara'da doğan Aslan Uzun, TED Koleji'nin ardından lisans ve yüksek lisans eğitimini ODTÜ Makine Mühendisliği Bölümü'nde tamamladı. Çalışma hayatına MNG Makon'da başlayan ve Koç Grubu'na yetiştirme elemanı olarak katılan Uzun, Ford Otosan ve RAM Dış Ticaret'te görev aldıktan sonra TNT Lojistik ve CEVA Lojistik'te Genel Müdürlük görevlerini üstlendi. 1 Kasım 2012 itibarıyla Toros Tarım Sanayi ve Ticaret A.Ş.'de Genel Müdür olarak göreve başlayan Uzun'un ilgi alanları arasında fotoğrafçılık, kitap okumak ve spor bulunuyor.

Terfi edenler

MUSTAFA KEMAL MERAL

Şirketi: Toros Tarım Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Eski unvanı: Sistem Yönetim Şefi
Yeni unvanı: Bilgi Sistemleri Müdürü

GÖKHAN BAKIR

Şirketi: Toros Tarım Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Eski unvanı: Üretim Şefi (Torba Fabrikası)
Yeni unvanı: Fabrika Müdürü (Torba Fabrikası)

Anılarda kalanlar

1988 yılı ortalarında Bakanlar Kurulu'ndan Tekfen Yatırım ve Finansman Bankası'nın kuruluş kararı çıkmış, yönetim kadrosunun oluşturulmasına yönelik çalışmalara başlanılmıştı. Yönetim kadroları arasında bankacılık konusunda deneyimli kimse mevcut olmadığından, banka müdürünün dışarıdan bulunması gündeme gelmişti. O günlerde Toros Gübre'de bütçe ve finansmandan sorumlu olan Mehmet N. Erten, bu sürecin devamını ve bankanın başına nasıl getirildiğini şöyle anımsıyor:

İçim içime sığmıyordu, fakat kimse de bana bu konuda bir görev vermiyordu. Erhan (Öner) Bey, "Sen olsan bu bankanın genel müdürü kim olur?" dedi. Ben iki isim verdim, "Şu iki kişi bizim yapımıza uyar, ama birinci tavsiyem bu kişidir," dedim. Bir yandan ona yön veriyorum, Erhan Bey'e de bilgi aktarıyorum bu kişinin performansıyla ilgili. Adaylarla görüşmeler yapıldı, ama bir yere geldi tıkanı. Ben de arkadaşşıma dedim ki "Kusuruma bakma, ben bu noktada artık sana daha fazla yardımcı olamayacağım, çünkü öyle görünüyor ki eğer dışarıdan bir genel müdür olmazsa, adaylardan biri de benim herhalde." Çünkü Erhan Bey'in bazı davranışlarından bunu hissetmiştim. Bir gün Toros'ta bir toplantıdayız, Erhan Bey, Esin (Mete) Hanım, ben, vs. Erhan Bey telefonu aldı, belli ki patronlardan biri arıyor. "Peki!" deyip kısa bir konuşma yaptı ve kapattı telefonu. "Toplantımız bitti, sen kal," dedi. Ardından, "Görev sana verildi," dedi. Şu an bile o günkü heyecanı hissedebiliyorum.

Erten'e genel müdürlük görevi verildiği sırada, bankanın genel merkezi için Elmadağ'da eski bir İtalyan konağı kiralanmıştı. Bina kısa zamanda temizlendi, düzenlendi, o sıralarda faaliyetine son verilmiş olan bir grup şirketinden çıkan eşyalarla döşenerek hazır hale getirildi. Tüm kadro içinde en heyecanlı olan kişi, hiç şüphesiz Mehmet N. Erten'di:

Mayıs (1989) ortalarında Elmadağ'daki binamıza yerleşecek hale gelmiştik. Oraya gittim, binanın ortasında üç kat çıkan ahşap bir merdiven vardı, oradan yukarı doğru baktım ve kendi kendime, "Hadi baka-

lım Mehmet, bu işi becerebilecek misin?" dedim. Böyle besmeleyle işe başladık. 13-14 kişiydik, elimizde program yoktu, benim hiç bankacılık tecrübem yoktu. O güne kadar hep masanın öbür tarafında oturmuşum, mutfağı hiç bilmiyorum. Bu şekilde arkadaşlarla adım adım ilerledik ve 8 Ağustos 1989'da faaliyete başladık.

Türkiye'de bankacılık yapmanın en güç tarafı, belirli aralıklarla çarpan ekonomik krizlerden hasar almadan çıkabilmektir. Tekfenbank'ın bu yöndeki ilk büyük deneyimi, 1994 kriziydi:

Yanılmıyorsam 14 Ocak günüydü. Merkez Bankası'nın kur belirleme saati geçti. İstanbul dışındaydım ve bir haber geldi, "Merkez Bankası kuru açıklamıyor," diye. "Eyvah, bela geldi!" dedim kendi kendime. İlk devalüasyon o gece yapıldı. Kayak tatilindeydim ve yanımda o zaman Finansbank'ın genel müdürü Ömer Aras vardı. Ben bir yandan hazine ile konuşuyorum, ne oluyor, ne bitiyor, bize etkisi nedir, ne kadar zayıf at vereceğiz, ne yapacağız diye; Ömer de kendi bankasıyla ve patronu Hüsnü (Özyeğin) Bey'le konuşuyor. Ömer, konuşurken Hüsnü Bey'e benim de yanımda olduğumu söylemiş. Onun üzerine Hüsnü Bey demiş ki telefonda, "Siz ikiniz orada kalın, kayak hocalığı yapın. Bundan sonra bankacılık yok zaten!"

Buna rağmen Tekfenbank, 1994 ve 2001 krizlerini başarıyla atlatıldı. Erten'e göre bunun sırrı, bankanın her zaman maceracılıktan uzak ve dengeli bir yönetim tarzıyla idare edilmesiydi:

Krizlerin her biri ders vermiştir bize; her biri bir şeyler öğretmiştir. Ama bu krizleri yönetirken fırsatları hep kendi gücümüzün ölçüsünde, bilançomuzun ve sermayemizin gücünü aşmadan kullandığımız için zor günlerde dayanma gücünü rahat bulmuşuzdur. Bu grubun verdiği en önemli terbiyelerden biri de budur. Aldığımız kararlarda hep kendi gücümüzün sınırlarını üst sınır olarak koymuşuzdur. Çünkü bizim anlayışımızda bir banka, bilançosu kadar güçlüdür, onun gücü kadar iş yapar. Ama Tekfen'i bir manevi güç olarak hep arkamızda hissettik.